

GARDEN GROVE UNIFIED SCHOOL DISTRICT

Office of K-12 Educational Services

Office of Special Education

Assessment & Registration Center

SPECIAL EDUCATION VOCABULARY

TỪ VỰNG GIÁO DỤC ĐẶC BIỆT

SEPTEMBER 2017

Abbreviations:

adjective (**tt**: tính từ)

adverb (**trt**: trạng từ)

anatomy (**giải**: giải phẫu học)

animal behavior (**thú**: thú vật)

art (**hoạ**: hội hoạ)

authorities (**hành**: hành chính)

autism (**nội**: chứng nội tạng, chứng tự kỷ)

biology (**vạn**: vạn vật học)

computer (**đtoán**: điện toán)

ecology (**môi**: môi trường)

economy (**kinh**: kinh tế học)

education (**giáo**: giáo dục)

England (**Anh**: Anh quốc, tại Anh)

finance (**tài**: tài chính)

grammar (**phạm**: văn phạm)

history (**sử**: lịch sử)

individual education plan (**IEP**: chương trình giáo dục cá nhân)

law (**luật**: luật pháp)

lexical structure (**từ**: từ pháp)

linguistics (**ngữ**: ngữ học)

medicine (**y**: y học)

noun (**dt**: danh từ)

obstetrics (**sản**: phụ khoa)

ophthalmology (**nhãn**: nhãn khoa)

optics (**quang**: quang học)

pathology (**liệu**: trị liệu pháp)

personal (**lý**: lý lịch cá nhân)

pharmacy (**được**: dược khoa)

philosophy (**triết**: triết học)

physical education (**thể**: thể thao, thể dục, thể lực)

physics (**vật**: vật lý học)

physiology (**sinh**: sinh học)

prefix (**tiếp**: tiếp tiền tố, tiếp đầu ngữ)

psychiatry (**thần**: tâm thần)

psychology (**tâm**: tâm lý học)

speech therapy (**phát**: phát âm liệu pháp)

statistics (**thông**: thống kê)

syntax (**cú**: cú pháp; cách đặt câu)

technology (**kỹ**: kỹ thuật)

verb (**đgt**: động từ)

zoology (**động**: động vật học)

A

ABA (Applied Behavior Analysis): (*dt-IEP*) Chương trình tu chỉnh hành vi *ABA is the way of applying the learning theory into practice for new skills* ABA là cách áp dụng lý thuyết đang học vào thực tế để có được năng lực mới.

abdominal strength: (*dt*) sức mạnh ở vùng bụng

ability test: (*dt*) bài trắc nghiệm khả năng, bài trắc nghiệm năng lực

acataphasia (*dt- y*) chứng rối loạn diễn ngôn (người bị chứng này không thể sắp xếp ý tưởng để diễn tả đúng ý mình mà nói lung tung khó hiểu)

accomodation: (*dt-IEP*) sự phụ trợ ứng hợp (với khả năng của trẻ khuyết tật) *accommodation is a process of mutual adaptation between persons or groups, usually achieved by eliminating or reducing hostility, as by compromise or arbitration* sự phụ trợ ứng hợp là một tiến trình hội nhập tương nhượng giữa các cá nhân hay nhóm thường được thực hiện qua việc giới hạn hoặc giảm thiểu tính cách gây hấn bằng sự dung hoà hoặc hoà giải

achievement: (*dt*) sự thành tựu, sự thành đạt, sự thực hiện; *achievement test:* bài trắc nghiệm học lực

adaptation: (*dt*) sự hội nhập, sự thích nghi; *adapt* (*đgt*) hội nhập, thích nghi

adapted P.E. teacher: (*dt*) giáo viên thể dục thích ứng (dạy học sinh khuyết tật)

adapted vocational program: (*dt*) chương trình huấn nghệ thích ứng

Adaptive Behavior Assessment System, Second Edition – Parent Version (ABAS-II) hệ thống thăm định hành vi thích ứng, ấn bản 2 – Dành cho phụ huynh (ABAS-II)

adaptive/daily living skill: (*dt*) năng lực ứng phó; năng lực ứng xử ở đời

administer: (*đgt*) thi hành *to administer the laws* thi hành pháp luật; *tiền hành administer a test* tiền hành cho thi, (*y*) *to administer medicine* cho dùng thuốc

administrator: (*dt*) thành viên ban giám hiệu, viên chức hành chánh, quản trị viên; (*luật*) người đại diện hợp pháp cho người quá cố

admission requirements: (*dt*) những điều kiện nhập học (những điều kiện để được nhận vào)

adult living: (*dt*) cách sống của người trưởng thành

advance: (*dt*) sự tiến lên, sự lên cấp; (*đgt*) tiến lên, tiến tới; xem xét; làm tăng

adversely: (*trt*) một cách bất lợi, trái ngược với,

advise: (*đgt*) khuyên (ai), *advisor:* cố vấn viên, chuyên viên cố vấn, nhà cố vấn (người được hỏi ý kiến về những việc quan trọng); *advisory committee:* hội đồng cố vấn; ban cố vấn (tuỳ theo cấp – trường, học khu, hạt hoặc bộ); *advice* (*dt*) lời khuyên (dùng số ít) *we will act on his advice* chúng tôi sẽ làm theo lời khuyên của ông ta; nguồn tin (dùng số nhiều): *recent advices from the state board of education.* Những nguồn tin gần đây từ hội đồng giáo dục tiểu bang

advocate: (*đgt*) **cố võ**; *we advocate compulsory education* chúng tôi cố võ việc giáo dục cưỡng bức; (*dt*) người cố võ: *an advocate of early intervention* người cố võ cho chương trình can thiệp sớm; *parent advocate* người thay mặt phụ huynh tranh đấu cho quyền lợi của đứa trẻ khuyết tật

aerobic capacity: (*dt*) sự điều hoà nhịp thở

age equivalent: (*dt*) **tuổi tương ứng**; Thí dụ: một học sinh tuổi 7.6 (7 năm 6 tháng) với số điểm rỗng là 20 thì tương đương với một em khác 6 tuổi làm được số điểm 20. Như vậy trình độ của em 6.0 khá bằng em 7.6)

age norm: (*dt*) **tiêu chuẩn tuổi** (tuổi trung bình với năng lực tương ứng khi được trắc nghiệm hay giám định)

		Tuổi thật				
		6.0	6.6	7.0	7.6	8.0
Điểm rỗng	Tuổi tương ứng					
20	6.7	6.4	6.2	6.0	5.7	
21	6.8	6.5	6.3	6.1	5.8	
22	6.9	6.6	6.4	6.2	5.9	
23	6.10	6.7	6.5	6.3	5.10	

aggressive: (tt) hung hăng, hung hãn; quyết tâm cao *an aggressive basketball player* một cầu thủ bóng rổ quyết tâm cao

agnosia: (dt) chứng khiếm khuyết tri giác (thiếu nhạy bén và đầy đủ về sự nhận biết qua các giác quan so với người bình thường)

alexia: (dt) không đọc chữ được; còn gọi *word blindness*: chứng mù tự

allergy: (dt) dị ứng; *to be allergic to:* (tt) bị dị ứng *I am allergic to pollens* tôi bị dị ứng vì phấn hoa *he is allergic to most modern music* ông ấy gần như bị dị ứng với đa số tân nhạc

aloof: (tt) thờ ơ, cách biệt *he is aloof from any temptation* anh ta thờ ơ trước mọi cám dỗ; (trt) xa xa, cách xa. *he always stands aloof from his classmates* nó thường đứng cách xa bạn bè trong lớp

altruism: (dt) lòng vị tha; thuyết vị tha; (thú) tính cách lợi người mà hại mình

amblyopia: (y) thị lực kém; thị lực bị giảm sút

amount & duration: (dt) số lượng và thời lượng

anabolic effect: (dt) tác dụng dồn nén; gây kích thích

analysis: (dt) sự phân tích *an analysis of a student's achievement* cuộc phân tích về sự thành đạt của một học sinh

anemia: (dt) chứng thiếu máu

annual: (tt) thường niên, hàng năm *annual evaluation by the casemanager* cuộc lượng định hàng năm của người thụ lý hồ sơ

anticipate: (đgt) trông chờ, mong đợi; ước đoán, lường trước: *We anticipate a large turnout at the rally.* Chúng tôi trông mong sẽ có số người tham dự đông đảo tại cuộc biểu dương.

antonym: (ngữ) tiếng phản nghĩa, (IEP) bài trắc nghiệm để tìm hiểu xem em có hiểu được tiếng phản nghĩa không

appear: (đgt) xuất hiện; (luật) trình diện, ra hầu toà *he failed to appear in court during the trial* trong phiên xử anh ta không chịu đến hầu toà

approach: (dt) phương pháp: *communicative approach* phương pháp giao tiếp; (đgt) đến gần (nghĩa đen lẫn nghĩa bóng) *the troops slowed down as they approached the target* toán quân di chuyển chậm lại khi họ tiến gần đến mục tiêu *as a writer he can hardly approach Steinbeck* với tư cách là một văn sĩ thì ông ta không bằng Steinbeck

apraxia of speech: (dt) tình trạng liệt âm (*apraxia*: rối loạn trong hệ thống thần kinh khiến đương sự không thể điều khiển các cơ phận để làm động tác nào đó; đối với phần chỉnh âm và luyện giọng, đương sự nghe hiểu nhưng không trả lời hoặc lặp lại đúng như ý muốn được)

argumentative: (tt) thích tranh cãi, thích lý lẽ *an argumentative boy* đứa bé thích tranh cãi

arm preference: tay thuận (bắt, nắm, chụp) *what is your arm preference?* bạn thuận tay nào? *left-handed* thuận tay trái, *right-handed* thuận tay phải/mặt *a left-handed pitcher* người ném banh thuận tay trái

arraignment: (dt) sự buộc tội, sự tố giác; (dt) *to arraign* buộc tội, tố cáo, truy tố

articulation: (ngữ) sự phát thành âm; *articulated*: phát âm rõ ràng; *unarticulated* không phát ra âm

aspect: (dt) bề mặt *the superficial aspect*: về mặt nổi; khía cạnh, phương diện *many aspects to be taken into consideration* nhiều khía cạnh cần được chú ý

assessment: (dt) đánh giá, định giá (xem xét nhiều phương diện để kết luận giá trị của sự vật; đưa ra số tiền tương đương với giá trị món vật); *assessor*: giám định viên; *assessment plan*: kế hoạch giám định; (đgt) *to assess*: giám định (giá trị của tài sản, món hàng để đánh thuế); ước tính thiệt hại; đánh giá (sự cố gắng của một người nào)

assessment results and clinical impressions: (tâm) kết quả đánh giá và tình trạng tâm thần

assessment tools and procedures: (dt) thủ tục và phương pháp thẩm định. Xem trong từ mục về những từ-ngữ sau đây: *parent interview, review of school records, clinical observations, health and developmental history/assessment, childhood autism rating scale (CARS), The Leiter International Performance Scale – Revised (Leiter-R), Gilliam Autism Rating Scale, Developmental Profile, Receptive One Word Picture Vocabulary Test (ROWPVT), Expressive One Word Picture Vocabulary (EOWPVT), Wiig Assessment of Basic Concepts (WABC), Oral Written Language Scale (OWLS), Functional Communication Profile Revised (FCP – R), Fisher-Logemann Test of Articulation Competence (Fisher – Longemann), Wechsler Pre-School and Primary Scale of Intelligence (WPPSI), Comprehensive Test of Non-Verbal Intelligence, Beery Developmental Test of Visual-Motor Integration, (VMI), Bracken Basic Concept Scale, Test of Early Reading Ability(TERA)*

assistant principal: (dt) phụ tá hiệu trưởng *assistant professor* phó giáo sư

assistive technology: (dt) dụng cụ để phụ trợ (chẳng hạn xe lăn, nạng chống, nạng đẩy)

associate: (dt) cộng sự viên, cộng tác viên; (đgt) liên tưởng *Many people associate the green house effect with global warming phenomenon.* Nhiều người liên tưởng hiệu ứng nhà kính với hiện tượng hâm nóng toàn cầu; liên kết *to associate the sounds and letters* liên kết âm với tự; kết giao *He was accused of associating with the murderer.* Ông ta bị cáo buộc là đã kết giao với tên sát nhân; *association* (dt) sự liên tưởng, sự liên kết; hiệp hội; *associate professor* giáo sư thực thụ

associative memory: (dt) trí liên tưởng *Recalling a previously experienced item by thinking of something that is linked with it, thus invoking the association.* Nhớ lại cái gì đã biết trước đó bằng cách kết nối nó với một cái gì khác nữa, tạo thành sự liên tưởng. Xem *memory*.

associative delayed memory: (dt) trí liên tưởng chậm

asthma: (dt) chứng hen suyễn

asynchrony: (dt) không đồng bộ

attention deficit hyperactivity disorder (ADHD): (dt) chứng hiếu động và mất khả năng chú ý (ưa chạy nhảy, leo trèo, lăn xả và không bao giờ tập trung sự chú ý vào việc gì được lâu)

attention-divided: (dt) sự chia trí – tình trạng phân tâm khi phải làm hai, ba việc cùng lúc

attention span: (dt) thời gian chú tâm; thời gian tập trung sự chú ý

attention-sustained: (tt) sự chú ý kéo dài *attention-sustained when it includes: attention getting, attention holding, and attention releasing* sự chú ý kéo dài khi có ba yếu tố bao gồm: theo dõi, ghi nhận và thuật lại

attribute: (dt) thuộc tính (một hay nhiều tính chất có liên quan đến sự việc hay sự vật đang nói đến) *sensitivity is one of his attributes* sự nhạy bén là một trong những thuộc tính của anh ta; (đt) đổ thừa *she attributed his bad temper to ill health* bà ta đổ thừa rằng ông ta hay nổi giận là vì sức khỏe ông ta yếu kém

audio-: (tiếp) phân nghe; *audiology:* ngành nghiên cứu thính giác; *auditory perceptual skill:* khả năng nghe hiểu; *audiologist:* chuyên viên về thính giác, chuyên viên máy trợ thính

auditory association: (dt) khả năng kết hợp thính lực *auditory nerve* thần kinh thính giác

auditory closure: (dt) khả năng nghe một phần mà hiểu toàn bộ

auditory comprehension: (dt) khả năng nghe hiểu

auditory discrimination: (dt) sự phân biệt khi nghe

auditory memory: (dt) ký ức thính giác (nghe và nhớ); *audio long term memory* (nghe và nhớ dài); *audio short term memory* (nghe rồi lại quên)

auditory perception: (dt) khả năng tiếp nhận bằng thính giác

auditory reception: (dt) tiến trình tiếp nhận của thính giác; sự tiếp nhận bằng âm thanh

auditory sound blending: (dt) sự phối hợp âm; sự phối hợp các âm thành tiếng, vần

auditory vocal channel: (dt) tiến trình nghe/đáp; phản ứng sau khi nghe (đường đi của âm đến tai rồi sau đó người nghe trả lời; ngược với luồng âm thanh từ miệng người nói đến tai người nghe)

autism: chứng nội tưởng; thường được gọi là **bệnh tự kỷ**: dị tật trong sự phát triển của não, khiến cho người bị chứng này sống trong thế giới riêng của họ, thích lặp lại một chữ, một câu hay một động tác nào đó nhiều lần; không bao giờ nhìn thẳng vào mặt ai; không bao giờ thích thay đổi một khi “mô thức” đã thành hình trong trí của người mắc chứng này. (Lưu ý, đây không phải là một căn bệnh.)

autism spectrum: (dt) các chứng nội tưởng còn gọi là *autism spectrum disorder (ASD)* các trạng thái nội tưởng: *autistic disorder, Asperger syndrome, Pervasive Developmental Disorder-Not Otherwise Specified (PDD-NOS)*

autistic-like behavior: (nội) có hành vi của người mắc chứng nội tưởng

AV (average): (dt) điểm trung bình (của tất cả học sinh dự thi môn đó)

aware: (tt) nhận biết: *to be aware of one's weakness* nhận biết nhược điểm của mình; khôn khéo *She is one of the most aware young politician* Bà ta là một trong số những chính trị gia khôn khéo nhất *awareness:* sự nhận biết, nhận thức

B

back ground: (cá) lý lịch, (giáo) trình độ học vấn, (sử) bối cảnh, (y) bệnh sử, (hoạ) nền bức tranh

background information: (hành) chi tiết cá nhân; lý lịch cá nhân

back velar: (ngữ) cửa mềm (phần mềm của vòm miệng); các âm phát ra khi lưng lưỡi khum lên để chạm vào vòm *mềm của khẩu cái* (soft palate) nơi tiếp giáp với *uvular* ‘tiểu thiệt’ như [k, g, ng] trong *cat, cake, go, dog, chatting*

balance beam: (dt) đà ngang; đà ngựa (đà ngang có chiều dài chừng 16 ft. (5 m) và bề rộng 4 in. (10 cm) đặt cách mặt đất 4 ft. (1.2 m) để lực sĩ thể dục thẩm mỹ biểu diễn tài nghệ)

basal: thuộc về căn bản, *basal reader* trình độ mới tập đọc

battery of test: (dt) toàn bộ bài thi/trắc nghiệm

bedwetting: tật đái dầm

behave: (đgt) cư xử: *he does not behave like a gentleman.* anh ta không cư xử giống người đàng hoàng.

behavior: (dt) hành vi, lối cư xử, tác phong; sinh hoạt của trẻ (trong tiến trình đánh giá đứa bé, người ta quan sát cách trẻ phản ứng khi được bảo làm gì hoặc trước một vật em thích hoặc điều gì em không muốn) Xem *destructive ~ , compulsive ~ . behavior intervention case manager* người phụ trách việc tu chỉnh hành vi

behavioral disorder: (tâm) rối loạn về hành vi (mất khả năng hành xử thích hợp); **khuyết khả năng hành xử** (người mắc chứng này không tự kiểm chế được hành vi của chính mình)

behavioral observations: (tâm) quan sát về hành vi

Behavior Assessment System for Children, Second Edition – Parent Rating Scale-Preschool (BASC-II-PRS-P) (tâm) hệ thống thẩm định hành vi trẻ em, ấn bản 2 – Mức điểm của học sinh vườn trẻ dành cho phụ huynh

Behavior Assessment System for Children, Second Edition – Teaching Rating Scales-Preschool (BASC-II TRS-P) (tâm) hệ thống thẩm định hành vi trẻ em, ấn bản 2 – Mức điểm của học sinh vườn trẻ dành cho giáo viên

benchmark: điển hình *benchmark exam* bài trắc nghiệm định kỳ

bilabial sound: (ngữ) âm môi (hai môi chụm lại trước khi phát âm⁽¹⁾ hoặc kết thúc một vần⁽²⁾): ⁽¹⁾ *mother*; ⁽²⁾ *come*; ⁽¹⁺²⁾ *pop*

bilingual specialist (teacher): chuyên viên (giáo viên) song ngữ

bilingual testing clerk: nhân viên trắc nghiệm song ngữ

binaural: (tt) cả hai tai; nghe được hai tai; âm thanh nổi

biometrics: (dt) khoa nhận dạng

bleeding: (tt) bị chảy máu *nosebleed* chảy máu cam

blind (tt) bị mù/đui Xem low incidence

block design: kiểu hình khối vuông, kiểu lập phương

body composition: thân hình cân đối *body mass index* (BMI) chỉ số thể lượng (chỉ khối lượng của thể xác so với số tuổi và chiều cao)

borderline: (dt) ranh giới; suýt soát (trong bài thi học sinh làm số điểm gần sát với điểm loại hoặc gần sát với điểm cuối trong hai đầu của ranh giới sai số tính từ đường chuẩn). Xem SD

Braille Institute: (dt) trường dạy người mù; tên của nhà phát minh ra phương pháp dạy người mù bằng chữ nổi (Louis Braille – 1809-52); hệ thống chữ viết Braille

brochure: tờ/tập quảng bá thông tin *some brochures have many pages* một số tờ quảng bá thông tin có khá nhiều trang

bronchitis: bệnh viêm phế quản

Burk's Behavior Rating Scale Phương pháp Burk chẩn đoán học sinh có vấn đề về hành vi

bus driver: tài xế xe buýt *the bus driver will remind students to get on and get off safely* người ~ sẽ nhắc nhở học sinh lên xuống xe sao cho an toàn

C

calm: (tt) lặng yên, bình tĩnh *she is a calm person* bà ta là người bình tĩnh; (dt) sự bình tĩnh *the brave man faced the possibility of death with complete calm* người đàn ông can đảm đứng trước nguy cơ mất mạng mà rất bình tĩnh; *calming* (dt) sự thanh thản trong tâm hồn

campus aid: (dt) giám thị trường ốc Xem *campus security assistant*

campus security assistant: phụ tá an ninh trường ốc (phụ trách an ninh trường ốc, an toàn cho học sinh, kiểm soát người ra vào khuôn viên trường)

capacity: (dt) năng lực *a person of capacity to work hard* người có năng lực làm việc chăm chỉ; sức chứa, sức chịu đựng *the capacity of this room is 120 persons* sức chứa của phòng này là 120 người

case manager: (dt) người thụ lý hồ sơ, người phụ trách sự vụ, người đang giữ hồ sơ về việc gì

caution: (dt) cẩn trọng, thận trọng *to proceed with caution* tiến tới với sự thận trọng; (đgt) báo trước; cảnh báo *the new principal cautions his staff to save energy and office supplies* viên hiệu trưởng mới cảnh báo cho nhân viên nhà trường về việc tiết kiệm điện và văn phòng phẩm

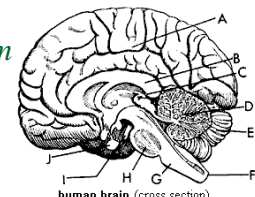
cerebral hemorrhage: (dt) tình trạng xuất huyết não *cerebral < cerebrum* não thùy

certificate of achievement: chứng chỉ thành tích

certificate of attendance: chứng chỉ chuyên cần

certificate of completion: chứng chỉ hoàn tất chương trình

certificate of participation: chứng chỉ tham dự chương trình

human brain (cross section)
A, cerebrum; B, corpus callosum; C, pineal
Courtesy of Random House
Dictionary, 1993 CD-ROM

Cesarean: (dt) sinh/sanh phải mổ, (mổ khi sinh/sanh)

challenge: (dt) nỗ lực vượt thắng; sự thách đố, sự thách thức; (đgt) thách thức, thách đố

character: (dt) đặc tính (của người hay vật); đức tính *honorable character* đức tính đáng kính; nhân vật (trong truyện, kịch); cá tính/tính

chart: (dt) biểu đồ, đồ thị; lá số tử vi; hải đồ (đi biển); *the charts* biểu đồ ghi số đĩa nhạc bán chạy nhất; (đgt) lập biểu đồ, lập đồ thị *to chart the students' attendance* lập đồ thị về sự chuyên cần của học sinh

chickenpox: (dt) bệnh thủy đậu, bệnh trái ra

child abuse: (dt) sự hành hạ trẻ em *child care career:* nghề giữ trẻ; *childhood:* thời thơ ấu; *child observation:* quan sát trẻ; *child understanding:* tìm hiểu trẻ

childhood autism rating scale: (dt) bản lượng định mức độ nội tương thời trẻ thơ

Child Welfare and Attendance Office: Văn phòng Phụ trách Điểm Danh và An Sinh (former name of Office of Student Services)

chromosome: (y) nhiễm sắc thể (thuộc di truyền học, có cấu tạo hình sợi li ti chứa chùng từ)

chronic: (tt) thành tật *a chronic liar* người có tật nói dối; (y) thuộc về mãn tính, kinh niên *chronic invalid* người bị bệnh kinh niên; phản nghĩa với *acute* cấp tính: ~ *fever* sốt cấp tính

chronological age: (dt) tuổi thật (tuổi tính từ lúc sinh ra cho đến lúc đang nói đến)

classification: (dt) sự phân loại

cleft lip: (y) bị nứt môi, bị môi chẻ, môi nóc họng; còn gọi là *harelip*

Clinical Evaluation of Language Fundamentals (CELF-4)

clinical observations: (dt) quan sát lâm sàng, quan sát tình trạng ngay khi nói đến hay khám bệnh

cluster: (ngữ) chùm âm; thường là hai hoặc ba phụ tự (consonant letters) đi với nhau như: [pl, st, dr, tr, cr, sch, str, ...] và khi đọc lên phải đọc thành hai hoặc ba âm, như *play, stay, drink, track, crank, schedule, street, ...*

coding: (dt) mã hoá; bài trắc nghiệm về khả năng thông hiểu ý nghĩa của từ-ngữ

cognition: (dt) sự nhận thức *cognition is purely a process of knowing* sự nhận thức là tiến trình đạt đến kiến thức

cognitive ability: (dt) khả năng tiếp thu tri thức, khả năng tiếp thu

cognitive development: (dt) sự phát triển tri thức, sự mở rộng tri thức

cognitive functioning: (dt) sinh hoạt nhận thức, vận dụng tri thức

cognitive skill: (dt) năng lực nhận thức, có tri thức

collaborative peers: (dt) bạn đồng sự (người cùng làm một việc như hoặc với người kia)

collect: (đgt) gom (đồ chơi); sưu tầm *to collect stamps;* tụ họp *The crowd collected in front of the governor's office* Đám đông tụ tập trước văn phòng thống đốc; đọng lại *water collects in the corner after the rain* sau cơn mưa nước đọng trong góc đó

color discrimination: (dt) sự phân biệt màu sắc

command: (dt) lệnh (sai khiến ai); (đgt) ra lệnh (cho ai)

commensurate: (tt) tương xứng với: *One's intellectual development is normally commensurate with her physical growth* Sự phát triển về tri thức của một người thường tương xứng với sự phát triển của thể chất.

communication development: (dt) sự phát triển giao tiếp

communication disorder: (dt) thiếu khả năng giao tiếp

compel: (đgt) bắt buộc, buộc phải, ép buộc

complex: (tt) phức tạp: *a complex way of thinking* lối suy nghĩ phức tạp; (ngữ) câu phức tạp

compliant: (tt) phục tùng (mệnh lệnh): *a child of compliant nature* một đứa bé với bản tính phục

tùng

compliance program monitoring: (dt) thanh tra chương trình giáo dục

comprehensive assessment of spoken language (CASL): (dt) thẩm định toàn bộ về kỹ năng nói

comprehensive test of nonverbal intelligence (CTONI) : (dt) bài trắc nghiệm toàn diện về trí thông minh ngoại lời

compulsive behavior: (dt) hành vi bốc đồng

concept: (dt) khái niệm: *concept formation:* sự tạo thành khái niệm, sự kết thành khái niệm

concern of parents: (dt) những mối quan tâm của phụ huynh: ~ *relevant to educational progress:* ~ liên quan đến vấn đề tiên bộ trong học tập

conclusion: (dt) sự kết luận

concussion: (dt) chấn thương não hay thần kinh cột sống (do ngã, té, va chạm mạnh)

condition: (dt) tình trạng hiện tại *poor, good, excellent* ~ trong tình trạng tồi tệ, còn tốt, như mới, *critical condition* tình trạng nguy kịch; điều kiện *under certain conditions* với một số điều kiện nào đó

confidence interval: (dt) tầm điểm thật *confidence interval presents the range of scores between which a student's true score falls (e.g. the confidence interval is 90–110 and this student's score is 95 percentage of certainty)* khoảng điểm thật tương trưng cho khoảng cách giữa số điểm thấp và cao mà điểm thi của học sinh rơi vào trong khoảng đó sau khi đã chuyển qua tỉ lệ bách phân. Thí dụ tầm điểm là 90 – 110 và số điểm của học sinh đạt được là 95%.

conflict: (dt) sự xung đột, đối nghịch nhau; sự xung khắc, đối chọi, chọi nhau; trùng nhau: *time conflict* hai giờ trùng nhau (nên phải huỷ bỏ hoặc hoãn lại một)

consciousness: (dt) sự tỉnh thức, ý thức

conservator (dt) người chăm nom, người chăm sóc

consideration: (dt) sự cân nhắc, sự suy xét, *to take into consideration* chịu cứu xét; tiên hành cứu xét

consistency: (dt) như nhất (ý tưởng, lý luận, mẫu mực) *There is ~ in her pattern of behavior.*

Bà ta có một cung cách trước sau như một; độ đậm đặc (chất lỏng) *The liquid has the consistency of cream.* Chất lỏng này có độ đặc quánh như kem; sự hài hoà (về màu sắc);

consistent: (tt) như một *His words and actions are always consistent.* Những lời nói và việc làm của anh ta nói luôn luôn như một. Ngược với *inconsistent* (tiền hậu) bất nhất – trước sau không như một

console: (đgt) an ủi (ai), làm nguôi ngoai nỗi buồn *After their mother's death, the children console their father all the time.* Sau khi mẹ mất, các người con an ủi cha mình thường xuyên.

consonant: (ngữ) phụ (tự hoặc âm); tùy theo sự kết hợp: *consonant letter:* phụ tự, *consonant sound:* phụ âm; cần phân biệt “tự” và “âm”: Thí dụ: âm [f] có thể viết nhiều cách: *father, photo, enough.* *F, ph,* và *gh* là những phụ tự đều có cùng cách đọc [f]; [f] là phụ âm.

constipation: (dt) bị táo bón, chứng táo bón

consult: (dt) sự tham vấn, *consultant* tham vấn viên, chuyên viên tham vấn (người được hỏi ý kiến về chuyên môn: *administrative state consult* tham vấn viên hành chánh tiểu bang:) (đgt) tham khảo ý kiến *Consult your lawyer before signing the paper.* Hãy tham khảo với luật sư trước khi ký giấy. *consultation* sự tham khảo, sự hội ý

content vocabulary: (dt) từ vựng theo nội dung (word in contextual meaning); thuộc thể từ (từ có nghĩa độc lập): *noun* danh từ, *adjective* tính từ, *verb* động từ, *adverb* trạng từ là những thể từ, trái với dụng từ (từ không có nghĩa độc lập): *conjunction* liên từ, *preposition* giới từ, *article* mạo từ, ...

content/vocabulary: nội dung và từ ngữ (nội dung bao gồm những từ ngữ với nhiều nghĩa mở

rộng)

context: (dt) ngữ cảnh *out of context* ra ngoài đề; sai ngữ cảnh *contextual abstract* khái niệm về nội dung

contingent: (tt) còn tùy thuộc vào, phỏng chừng, (triết) theo cảm tính

contrast: (đgt) tạo tương phản, trái với, khác với; (dt) sự tương phản, sự khác biệt

contribution: (dt) liên đới trách nhiệm; sự đóng góp

control: (đgt) kiểm soát, điều khiển; kiểm chế *control one's emotion* kiểm chế cảm xúc (dt) có quyền *who is in control here?* ai có quyền ở đây? *to lose control of the car* lạc tay lái

cooperative: (tt) tinh thần hợp tác; (dt) tổ hợp; hợp tác xã

cornea: (dt) giác mạc (màng mỏng che bên ngoài khoảng không trước con người, sau kết mạc)

convergence: (dt) sự hội tụ

convulsion: (dt) sự co giật *contortion of the body caused by violent, involuntary muscular contractions of the extremities, trunk, and head* sự giãy dụa của thân hình do bắp thịt trên tứ chi, thân hình hay đầu co thắt ngoài ý muốn của người bệnh

counsel: (dt) lời khuyên, (luật) cố vấn luật pháp: *counselor-at-law, school counseling* tư vấn học đường; *counselor:* (dt) chuyên viên tư vấn (người biết những gì liên quan đến chương trình học của trường học để giúp đỡ học sinh trong việc chọn môn học và vấn đề liên quan đến học vấn)

county: (dt) hạt (đơn vị hành chính tại California: tiểu bang > hạt > thành phố. Lưu ý về cơ cấu tổ chức hành chính ở Hoa Kỳ: liên bang, tiểu bang, hạt, thành phố. Do đó không có đơn vị quận, tỉnh như ở Việt Nam) *county mental health:* (dt) y tế tâm thần của hạt. Xem *district*.

course of action: (dt) lối hành động, trong tiến trình

craft: (dt) nghề thủ công, thủ công nghệ

criteria: (dt) định mức (Đùng nhằm với *standard* cũng có nghĩa ‘tiêu chuẩn’. Đây là cách phân biệt. *Criteria* (số ít *criterion*) điều kiện được đưa ra theo ý kiến cá nhân hay tổ chức với mục đích chọn lựa người hay vật theo đúng ý mình: *Three criteria for a translator: linguistic competence, translating ability, and cultural awareness*. Ba định mức cho một phiên dịch viên là: khả năng về ngôn ngữ, khả năng dịch thuật và sự thấu hiểu về văn hoá. Trong khi *standard* có tính cách trình độ hay mức độ: *standard of living* mức sống; *standardized test* trắc nghiệm xác định trình độ; chuẩn mực

cross: (dt) dấu chữ thập, dấu gạch chéo

cultural: (dt) thuộc về văn hoá *cultural bias:* (dt) thiên vị văn hoá (tính chất bài trắc nghiệm hay bài thi khiến cho người khác văn hoá không làm được, tạo nên sự thiếu chính xác khi trắc nghiệm trình độ)

curriculum: (dt) học trình; số nhiều: *curriculae/curriculas*

cursive: (dt) chữ hoa vắn (kiểu chữ viết tay) Thí dụ: a, c, d, g, h, k, l, m, p

curvature: (dt) sự uốn cong, sự vắn vẹo *curvature of the spine* sự lệch xương sống

CVC: (tì) cấu trúc phụ-chính-phụ; trong cấu trúc từ tiếng Anh lẫn tiếng Việt đều có ba hình thức: CV, CVC và VC, như *tôi, stay, và, go, ...* là CV; *không, come, làm, don't, ...* là CVC; và *and, anh, En, yết, ...* là VC

cyanotic: (tt) tái xanh, da tái tím (do tình trạng thiếu dưỡng khí trong máu; *cyan:* màu xanh nguyên thủy)

cystic fibrosis: (y) xơ nang *a hereditary chronic disease of the exocrine glands* bệnh di truyền mãn tính các hạch ngoại tiết

D

dairy: (dt) trại sản xuất bơ sữa, tiệm bán sữa, (tt) liên quan đến bơ sữa: *dairy products* những sản phẩm bơ sữa, *a dairy case* thùng đựng bơ hoặc sữa

data team: (dt) toán thu thập dữ kiện

deaf-blindness: (dt) bị đui và điếc

decibel: (vật) đề-xi-ben, đơn vị đo âm thanh, viết tắt là dB hoặc db, có cường độ 0,0002 microbar (*microbar* là đơn vị áp suất 1 cm-gram-giây = 1 gram đơn vị áp suất di chuyển trong 1 centimét trong 1 giây đồng hồ)

defendant: (dt) bị cáo, người bị kiện ra toà; trái với *plaintiff* nguyên cáo, người thừa người khác ra toà

defensive: (dt) trong tư thế chống chế, tự bào chữa *to be on the defensive about one's mistakes* ~ những lỗi lầm của mình; (tt) mang tính cách tự vệ: *defensive treaty* hiệp ước phòng thủ, *defensive attitude* thái độ tự vệ

deficit: (kinh) (dt) thâm thủng; (IEP) khiếm khuyết, yếu kém

degeneration: (dt) sự thoái hoá *The students' degeneration of academic achievement reflects the school's academic works.* Sự thoái hoá trong việc học tập của học sinh phản ảnh trách nhiệm đào tạo của nhà trường như thế nào. (đgt) suy đồi, sa sút, sút giảm *By then the morale of the voters degenerated, they felt tired of the election.* Lúc bấy giờ tinh thần cử tri đã sa sút, họ không tha thiết gì đến cuộc bầu cử.

delayed recognition: (dt) ghi nhận chậm chạp, trái với *immediate recognition*

delusion: (dt) sự lầm tưởng; *to delude*: tưởng lầm

demand: (dt) nhu cầu *demands upon one's time* nhu cầu của một thời, đặc tính *demands of a gifted child* đặc tính của một đứa trẻ có năng khiếu; (đgt) yêu cầu, đòi hỏi *Justice demands objectivity.* Công lý cần phải khách quan (Công lý đòi hỏi phải có sự khách quan.)

demonstrate: (đgt) biểu lộ, chứng tỏ, biểu diễn, chứng minh *He demonstrated his courage by his actions in battle.* Anh ấy đã chứng tỏ lòng quả cảm của mình trong sự chiến đấu. *The teacher demonstrates the force of gravity by dropping a pencil.* Giáo viên chứng minh có hấp lực của quả đất bằng cách thả tay cho cây bút chì rơi xuống.

dental examination: (dt) khám răng

department of rehabilitation: (dt) trung tâm chỉnh hình; trung tâm cải huấn

department of social services: (dt) sở xã hội

department: (dt) bộ, nha, sở, ban, khu, trung tâm (tùy theo nội dung và cấp độ của bài viết mà dịch cho đúng. Thí dụ: *US Department of Education (DOE)*: Bộ Giáo Dục Quốc Gia (Hoa Kỳ); *California DOE*: Bộ Giáo Dục Tiểu Bang California; *Orange County DOE*: Sở Giáo Dục Hạt Orange; *women's department* khu bán đồ dùng phụ nữ; *department store* tiệm bách hoá

depression: (dt) chứng trầm cảm (tâm bệnh khiến cho người mắc chứng này thường buồn bã, mặc cảm và rụt rè; *clinical depression*: trầm cảm lâm sàng (tình trạng tâm thần trở nặng thành căn bệnh khiến người này buồn bã triền miên, vô có)

design analogy: (dt) sự phát hoạ mỗi tương đồng (đt) *to design an analogy* phát hoạ mỗi tương đồng

Designated Instruction and Services (DIS): (dt) chương trình giảng dạy và dịch vụ ấn định (dành cho học sinh khuyết tật mức trung bình bao gồm: chỉnh phát âm, thẻ đục thích ứng, dạy tại tư gia/nhà thương, xe đưa đón, vv.)

desire: (dt) sự ham muốn, sự mong muốn, tham vọng *desire for fame* sự ham danh, sự háo danh; (đgt) thèm khát *many people desire richness* nhiều người thèm khát sự giàu có; mong muốn

We desire his presence at the conference. Chúng tôi mong muốn ông ấy đến dự buổi hội thảo.

destructive behavior: hành vi phá hoại

determined: (tt) quyết chí, quyết tâm *the determined defenders of the strong hold* những người quyết tử để giữ đồn (để khỏi rơi vào tay địch quân) *we are determined to successfully achieve our goal* chúng tôi quyết tâm thực hiện thành công mục tiêu của mình

develop: (đgt) khai thác, phát triển *develop natural resources* khai thác tài nguyên thiên nhiên; *to develop one's musical talent* phát triển tài năng âm nhạc của một người; (dt) sự phát triển *child development:* sự phát triển của trẻ em; *English language development:* sự phát triển Anh ngữ; (tt) có tính cách phát triển *developmental delay:* chậm phát triển

developmental delay: (đgt) chậm phát triển

developmental profile: (đgt) sơ lược về tính cách phát triển

dexterity (dt) sự khéo tay, thuận tay phải, linh hoạt *exercises and activities to increase dexterity and hand strength* các bài luyện tập và sinh hoạt giúp tăng cường sự linh hoạt và sức mạnh của bàn tay.

deviation: (dt) sự lệch hướng, sự chệch ra khỏi cái gì. Xem SD (*standard deviation*).

diarrhea: (y) bệnh tiêu chảy

digit span: (dt) quãng số (sự lặp lại hai dãy số sau khi được nghe hay nhìn thấy để trắc nghiệm trí nhớ ngắn hạn của học sinh)

digraph: (ngữ) nhị hợp tự; hai tự ghép vào nhau và đọc thành một âm, chẳng hạn như *ea* trong *eat*; *th* trong *thought*, *soong*

diphtheria: (y) bệnh bạch hầu (màng giả trong yết hầu, họng và có thể trên da)

diphthong: (ngữ) nhị hợp âm; hai mẫu tự ghép vào nhau và đọc thành hai âm liền nhau trong đó có 1 chính 1 phụ: *oy* trong *boy*, *ua* trong *của hoà* [hwà]. Trong tiếng Việt có 29 nhị hợp âm được chia là ba nhóm. Xem thêm *Cẩm Nang Ngữ Pháp Tiếng Việt* của Trần Ngọc Dung.

direction: (dt) chiều hướng *the right direction* chiều hướng đúng; phương hướng *four directions* bốn hướng, chỉ dẫn *follow the directions* theo lời chỉ dẫn; *directional* theo chiều hướng, có tính cách hướng dẫn

DIS nurse: (dt) y tá chương trình DIS (xem *Designated Instruction and Services*)

discrepancy: (dt) khoảng chênh lệch (giữa cái biết và sự áp dụng); *age discrepancy* sự chênh lệch về tuổi tác; sự bất nhất (của một câu chuyện do một người kể hai lần khác nhau, của lời khai)

discussion: (dt) sự bàn luận, sự thảo luận

disease: (y) bệnh (do sự xâm nhập của vi trùng, vi khuẩn, hay chất độc gây ra) *Chickenpox is a disease caused by varicella zoster virus.* Bệnh trái rạ là loại bệnh do vi khuẩn varicella zoster gây ra.

disorder: (dt) sự rối loạn (y) *mental disorder* rối loạn tâm thần, *a mild stomach disorder* bị rối loạn tiêu hoá nhẹ

distractibility: (dt) tính cách bị phân tâm, sự thiếu tập trung chú ý

district: (dt) học khu, khu học chánh; (tại Hoa Kỳ) khu vực bầu cử, thẩm quyền tư pháp (khu vực nằm trong quyền xét xử của một toà án liên bang, tiểu bang, hay hạt), *the District:* thủ đô Hoa-thịnh-đôn

district attorney: (dt) biện lý *the district attorney acts as a legal advisor to the county and represents the county in lawsuits* biện lý vừa đóng vai cố vấn pháp luật của hạt vừa đại diện cho hạt trong các tranh tụng.

district nurse: (dt) y tá học khu

disturb: (đgt) quấy rầy *Do not disturb.* Xin đừng quấy rầy; làm phiền *Do not disturb while we*

have a meeting. Trong khi chúng tôi đang họp, xin đừng làm phiền; lo lắng *Her parents were disturbed by her strange behavior*. Cha mẹ cô ta lấy làm lo lắng về hành vi kỳ lạ của cô.

documented: (tt) đã được lập hồ sơ, đã được ghi vào tài liệu; đã được ghi nhận *a carelessly documented biography* lý lịch được ghi sơ sài *Thousands of the victims have not been documented* hàng ngàn nạn nhân chưa được lập hồ sơ.

Down syndrome: (y) chứng ban khi (hội chứng di truyền liên quan đến sự hiện diện dư của nhiễm sắc thể thứ 21, thường gây sự phát triển tâm thần không bình thường, mũi tẹt và mí mắt trong lò ra)

due process: (dt) thủ tục tố tụng; lập hồ sơ (điều trần, khiếu nại, v.v) ~ *the regular administration of the law, according to which no citizen may be denied his or her legal rights and all laws must conform to fundamental, accepted legal principles, as the right of the accused to confront his or her accusers* ~ thủ tục hành chính, theo đó mọi công dân đều được quyền hợp pháp dựa trên nguyên tắc và nền tảng mà tất cả luật lệ đều phải tuân thủ, do bên bị cáo tiến hành để chống lại bên nguyên cáo

duration: (dt) quãng thời gian *a duration of three years* quãng thời gian ba năm; *let's give up all worries for the duration of the holiday* chúng ta hãy bỏ sang một bên tất cả những lo phiền trong quãng thời gian có ngày nghỉ

dyad: (dt) nhị hợp; một cặp *a chromosome dyad* một cặp nhiễm sắc thể

dyslexia: (dt) chứng đọc kém *any of various reading disorders associated with impairment of the ability to interpret spatial relationships or to integrate auditory and visual information* do rối loạn về kết hợp giữa âm thanh nghe được với hình ảnh kèm theo

E

ear infection: (dt) sự nhiễm trùng ở tai, viêm tai, sự bị nhiễm trùng tai

early intervention: (dt) sự can thiệp sớm (áp dụng cho trẻ em trước tuổi đi học để sớm phát triển năng lực học tập hoặc cho các học sinh mạnh nha chuyển theo băng đảng, hút xách, bỏ học theo bè bạn)

echolalia: (dt) tật nhái lại; tật lặp lại lời nói của người khác vừa nói mà không tự kiểm chế được

edema: (dt) bệnh phù thũng

education: (dt) giáo dục; *educational system:* hệ thống giáo dục

elective: (dt) nhiệm ý *elective course* môn nhiệm ý (học sinh chọn một trong những môn trong niên bạ lớp học mà không phải là môn chính bắt buộc)

eligibility: sự hội đủ điều kiện, hội đủ tư cách pháp lý

ELL English Language Learners Xem *English learners*

emergency medical technician: nhân viên y tế cấp cứu

emotional disturbance: rối loạn tình cảm (có bảy loại, thường được gọi là *thất tình: hỷ* ‘vui vẻ’; *nộ* ‘giận dữ’, *ai* ‘buồn khổ’, *lạc* ‘sảng khoái’, *ái* ‘thương yêu’ *ố* ‘bực bội’, *dục* ‘tham muốn’, *thất tình rối loạn*)

encephalitis: bệnh viêm não (tình trạng viêm nhu mô não)

English learners: học sinh chưa thạo Anh ngữ *ELL levels:* trình độ học sinh chưa thạo Anh ngữ

environment: (dt) môi trường *educational environment* môi trường giáo dục

epilepsy: (y) chứng động kinh (do rối loạn về thần kinh nên thường làm cho chân tay co giật bất thường; nhẹ thì gọi là *petit mal*; và nặng *grand mal*)

equivalence: (dt) sự tương đương

elope: (dt) sự chạy trốn (thực tế) *his escape from the classroom* sự bỏ học của cậu ta;

lối thoát *no fire escape around here* quanh đây không có lối thoát hiểm (khi có hoả hoạn)

established medical disability: (dt) khuyết tật đã được xác định y khoa

ethics: (dt) đạo đức (sự biểu lộ bằng hành vi và lời nói của người có phẩm hạnh tốt đẹp)

ethnicity: (dt) sắc tộc (người mang cùng giòng máu, chủng tộc, dựa trên huyết thống)
representatives of several ethnicities were present. đại diện của nhiều sắc tộc khác nhau đều có mặt

evaluation: (dt) sự đánh giá, sự định giá, (y) sự giám định (chẩn đoán hay nghiên cứu về tình trạng sức khoẻ thể chất hoặc tâm thần)

examiner: (dt) viên giám khảo

excessive: (tt) thái quá, quá lố, quá đáng *an excessive remark* lời nhận xét quá đáng; *excessive use of power* dùng sức quá lố (hay quá đáng)

exclusion: (dt) sự loại trừ, tình trạng bị loại ra

expectation: (dt) sự trông mong *to wait in expectation* chờ mong, sự kỳ vọng (thường dùng số nhiều) *great expectations* những sự kỳ vọng

express: (đgt) diễn tả, diễn đạt *to express an idea clearly* diễn đạt ý tưởng một cách rõ ràng (dt) tốc hành *send the package by express*; gửi tốc hành cái gói hàng đó (tt) rõ ràng *he defied my express command* anh ta cưỡng lại mệnh lệnh rõ ràng của tôi.

expressive language: (ngữ) ngôn ngữ diễn cảm; khả năng diễn đạt bằng ngôn ngữ (nói hoặc viết); *expressive score*: điểm trắc nghiệm học sinh về khả năng diễn đạt (tự ý, được gợi ý hoặc hướng dẫn)

expressive one word picture vocabulary test: (dt) trắc nghiệm từ vựng diễn đạt bằng hình vẽ (người trắc nghiệm đưa ra một số các hình vẽ rồi chỉ vào một hình và hỏi để biết xem em có biết đó là gì không và em sẽ trả lời)

extended school year: (dt) chương trình học hè nhằm giúp các em có IEP khỏi quên và có thể bị thụt lùi, nên phải học thêm vào mùa hè tại bất cứ nơi nào, kể cả trường tư

extra curricular program: (dt) chương trình sinh hoạt ngoại khoá, chương trình ngoại khoá

F

falling behind: (tt) tụt hậu, rớt về phía sau *We are falling behind in our work.* Công việc của chúng tôi đang tụt hậu. (Chúng tôi đang bị tụt hậu trong công việc.) *Fatigued, many runners in the marathon started to fall behind.* Vì quá mệt, nhiều người chạy việt dã đã bắt đầu rớt về phía sau.

farsighted: (tt) viễn thị *I am farsighted.* Tôi bị viễn thị; nhìn xa thấy rộng. *George Washington was a farsighted statesman.* George Washington là một chính khách nhìn xa thấy rộng.

fast track: (dt) chương trình luyện đọc (chương trình này giúp học sinh đọc kém phải cố gắng để đọc nhanh hơn)

febrile convulsion: (y) co giật vì sốt cao (vì thân nhiệt tăng cao tác động đến hệ thần kinh); còn gọi là *febril seizure: simple febril seizure* và *complex febril seizure*

feedback: (dt) phản ứng (của độc giả, thính giả, khán giả) *he got very little feedback from his speech.* sau bài diễn văn ông nhận được rất ít phản ứng của người nghe.

fever: (dt) sốt *scarlet fever* sốt tinh hồng nhiệt, *malaria fever* sốt rét ngã nước, *hemorrhagic fever* sốt xuất huyết; *mild fever* sốt nhẹ, *high fever* sốt cao

figure ground: (dt) ảo giác lưỡng hình

final sound: (ngữ) âm cuối; âm đứng cuối một vần, như [t] trong *bite* [bait], [f] trong *tough* [t↔f], [N] trong *không* [k^hoN]

finding: (dt) sự tìm hiểu, sự phát hiện, sự khám phá; *findings* (dùng với số nhiều) những khám phá cụ thể, chắc chắn; (luật) phán quyết, quyết định của tòa

fine motor: (y) âm động tác tỉ mỉ (thuộc về thần kinh) *fine motor activity* các động tác khéo tay

fine muscle motor control: (dt) sử dụng bàn tay trong các việc làm tỉ mỉ

fire safety: an toàn hoả hoạn; phòng hoả hoạn

Fisher-Logemann Test of Articulation Competence: (IEP) Trắc nghiệm khả năng phát âm của Fisher-Logemann

five senses: (dt) ngũ quan: thị giác (mắt), thính giác (tai), khứu giác (mũi), vị giác (lưỡi), xúc giác (da)

flexibility: (dt) cơ thể dẻo dai, tính cách uyển chuyển

fluency: (dt) sự lưu loát; nói hay viết để diễn tả điều gì một cách thoải mái và không hề bị vấp vấp

focus: (dt) sự tập trung chú ý; trọng điểm *The need to prevent gang activities became the focus of all police officers and administrators of the city.* Nhu cầu ngăn chặn các hoạt động băng đảng đã trở thành trọng điểm của nhân viên cảnh sát và viên chức thành phố. (quang) tiêu điểm, tiêu cự

form: (dt) hình thể, hình dáng, hình thức *form and content* hình thức và nội dung; (đgt) tạo nên hình dáng, lập thành *Parents and school staff form a committee.* Phụ huynh và nhân viên nhà trường lập thành một uỷ ban.

formal: (tt) chính thức *a formal authorization* sự cho phép chính thức, trang trọng *a formal occasion* buổi (lễ) trang trọng; hình thức *we expect more than just formal courtesy* chúng tôi kỳ vọng ở cái khác chứ không chỉ cái vẻ lịch sự hình thức đó; trịnh trọng *a formal and austere manner* thái độ trịnh trọng và nghiêm khắc

form completion: (dt) sự điền đơn đầy đủ

foster family home: gia đình cha mẹ nuôi

fracture: (dt) nứt xương *comminuted fracture* ‘nứt vụn’, *complete fracture* ‘nứt lìa’, *compound fracture* ‘nứt lòi’, *greenstick fracture* ‘nứt một bên xương’, *simple fracture* ‘nứt không lòi’.

frequency: (dt) tính cách thường xuyên *adverb of frequency* trạng từ về tính cách thường xuyên (*always, often, usually, sometimes, ...*); tần số *radio frequency* tần số vô tuyến; *frequency modulation (FM)* biến điệu tần số (đài phát sóng) *amplitude frequency* tần số biên độ.

frequent: (tt) thường xuyên (thường tái diễn trong thời gian ngắn) *He is a frequent guest of our family.* Ông ta là khách thường xuyên của gia đình chúng tôi. (trt) *frequently* một cách thường xuyên *He frequently goes to Vietnam.* Ông ta thường xuyên về Việt Nam.

friendly: (tt) thân mật *we had a friendly talk with him* chúng tôi chuyện trò thân mật với ông ta, thân thiện *a friendly manner* thái độ thân thiện; thân tình *a little friendly advice* một lời khuyên thân tình.

front-palatal: (ngữ) âm cửa cứng: đầu lưỡi chạm vào đầu khẩu cái trong vòm miệng; còn gọi *alveolar-palatal:* s [s] trong *see*, d [d] trong *do*, *good*.

fulfill: (đgt) đáp ứng *IEP fulfills the need of disabled students.* Chương trình giáo dục cá nhân đáp ứng được nhu cầu của học sinh khuyết tật. *It's a book of long-felt need.* Đó là quyển sách đáp ứng được nhu cầu sử dụng dài lâu.

full term: (dt) trọn nhiệm kỳ; (in pregnancy): sinh đủ tháng,

function: (dt) vai trò *the function of a teacher in the classroom is very important* vai trò của giáo viên trong lớp là rất quan trọng, chức vụ *A person can handle more than one function* Một người có thể đảm nhiệm nhiều chức vụ, nhiệm vụ *The primary function of any gland is secretion* Nhiệm vụ chính của bất cứ cái hạch nào trong người là tiết ra kích tố.

functional: (tt) đóng vai, có thiên chức *functional skill:* (dt) năng lực thao tác, *functional difficulties in the administration* những khó khăn trong vai trò điều hành; *vượt hoạt this autistic child is high functioning* đứa trẻ bị chứng nội tạng (bệnh tự kỷ) này có khả năng vượt hoạt (biết nhiều hơn so với những em cùng chứng này)

functional communication profile: (dt) sơ lược về khả năng truyền đạt

fundamental: (tt) căn bản *the fundamental principles* những nguyên tắc căn bản, *the fundamental structure* cấu trúc căn bản; (dt) dùng số nhiều *fundamentals* nền tảng *to master the fundamentals of education* nắm vững nền tảng giáo dục

G

general: (tt) tổng quát *general information:* những điểm tổng quát, vài nét tổng quát, *general office clerk:* thư ký văn phòng; toàn thể, chung *the general meeting of all school staff, parents and students* buổi họp toàn thể ban giám hiệu, phụ huynh và học sinh; đại cương *general mathematics* toán đại cương, *general science* khoa học tổng quát/đại cương, số đông *general public* công chúng, đại chúng; sơ lược *a general description* sự mô tả sơ lược

generalize: (dt) tổng quát hoá (dt) *generalization:* sự khái quát hoá, tổng quát hoá

geometric non-verbal intelligence: (dt) bài trắc nghiệm trí thông minh bằng hình học

geometry: (dt) môn hình học; *plane geometry:* hình học phẳng; *Euclidean geometry:* hình học theo định đề Euclid: *only one line may be drawn through a given point parallel to a given line* từ một điểm ngoài đường thẳng ta chỉ có thể vẽ một đường thẳng song song với đường thẳng ấy và chỉ một mà thôi.

Gilliam Autism Rating Scale: (dt) thang điểm Gilliam cho chứng nội tạng; theo đó người ta đánh giá về bốn mục: *Stereotyped Behaviors* hành vi không bình thường, *Communication* khả năng truyền đạt, *Social Interaction* khả năng giao tiếp và *Developmental Disturbances* rối loạn phát triển

glottal: (ngữ) âm họng [h], như trong *hot, hành, house*

goal: (dt) mục tiêu *goal baseline:* (dt) căn bản của mục tiêu

Goldman Fristoe test of articulation: (dt) bài thi về phát âm nhanh chính xác của Goldman&Fristoe *this test provides information about a child's articulation ability by sampling both simultaneous and imitative sound production* loại này trắc nghiệm về khả năng phát âm tự nhiên lẫn khả năng bắt chước của đứa trẻ

grade: (dt) lớp (grade 7), điểm hạng (A, B, C, D)

graph (dt) đồ thị (bảng vẽ đối chiếu ngang dọc để nhìn thấy sự tương ứng giữa hai hệ số được biểu thị bằng các chấm (*dot graph*), đường gãy (*line graph*), thanh đứng (*bar graph*) hay ổ bánh tròn cắt thành từng miếng có cung và góc (*pie graph*).

gravity: (dt) lực hút (của quả đất), *hấp lực* *The gravity on the surface of the moon is about one-sixth of that on earth* Hấp lực trên mặt trăng bằng chừng 1/6 hấp lực trên mặt đất.

gross motor: (dt) động tác mạnh (thuộc về thân kinh tác động đến các cơ)

guidance counselor: (dt) chuyên viên tư vấn

H

hallway: (dt) hành lang *Students are to wait along the hallway for their teacher.* Học sinh sẽ đứng dọc theo hành lang chờ giáo viên đến.

handout: (dt) tờ đọc thêm, tờ phát san *Every week the teacher has at least a handout for*

students to take home. Mỗi tuần giáo viên cho học sinh ít nhất một tờ đọc thêm để học sinh mang về nhà. *They gave each of the attendees a lot of handouts at the seminar* trong buổi hội thảo đưa cho mỗi thành viên tham dự rất nhiều tờ phát san

hard of hearing: (tt) nặng tai = *hearing-impaired: a program for hearing-impaired persons* một chương trình dành cho những người nặng tai

hazardous materials: (dt) vật liệu độc hại *hazardous materials must be kept in a safe place* vật liệu độc hại phải được giữ ở một nơi an toàn

health alert: (dt) sự cần lưu tâm đến sức khỏe, sự cảnh báo về sức khỏe

health and developmental history/assessment: (dt) hồ sơ y tế và quá trình phát triển/hồ sơ đánh giá về sức khỏe và sự phát triển

health assistant: (dt) phụ tá nhân viên y tế *health information* chi tiết về sức khỏe cá nhân

hearing aid: (dt) máy trợ thính, dụng cụ trợ thính

hearing impairment: (dt) khuyết thính (khuyết tật thính lực: nghe kém)

hearing screening: (dt) sự khám tai, việc khám tai

hematological: (tt) thuộc về khoa huyết học, bệnh thuộc về máu; *hematologist* chuyên viên về huyết học, *hematology* khoa huyết học

hemorrhage: (dt) sự xuất huyết (thường với lượng lớn có thể gây tử vong): *hemorrhagic fever:* sốt xuất huyết; *hemorrhagic measles* (hay *black measles*) sởi xuất huyết

hereditary (tt) có tính cách di truyền *Blue eyes are hereditary in their family.* Mắt xanh là tính cách di truyền của gia đình họ; tính cách kế thừa *a hereditary title* tước vị kế thừa

hierarchy: (dt) đẳng cấp; *highly hierarchical:* đẳng cấp cao

high level intelligence: (dt) trí thông minh vượt trội

high: (tt) cao *high price* giá cao (mắc), *high skill:* (dt) có tay nghề cao; cao *high wall* bức tường cao, *high functioning:*(autism) vượt hoạt (biết hơn những đứa trẻ cùng chứng)

high incidence khuyết tật nhẹ (thường xảy ra) 1. *communication disorders (speech and language impairments) - specific learning disabilities (including attention deficit hyperactivity disorder [ADHD]) and - mild/moderate mental retardation;* Xem *low incidence*

highly (trt) cao (trừu tượng) *to speak highly of someone* nói đề cao người nào; nồng nhiệt *highly motivated* cổ vũ nồng nhiệt; nhiệt liệt *highly appreciated* nhiệt liệt hoan nghênh

Highly Selective College Admissions (dt) Các trường tuyển chọn gắt gao

highschool student panel: (dt) nhóm học sinh thuyết trình viên *high school student panel will present the topic How to Prepare for College.*

hoarse: (tt) khàn khàn (giọng nói) *the hoarse voice of a sick person* giọng khàn khàn của người bệnh

horizontal: (tt) nằm ngang *horizontal position* tư thế nằm ngang

hospitalization: sự đưa vào bệnh viện, sự đi nằm bệnh viện; *hospitalize:* vào bệnh viện

hyperactivity: tánh hiếu động *displaying exaggerated physical activity sometimes associated with neurologic or psychologic causes* biểu lộ bằng hành động thái quá mà đôi khi có liên quan đến nguyên nhân tâm lý hoặc thần kinh hệ

hyperkinesia: (tâm) tâm thần hiếu động (một chứng thuộc về tâm thần, theo đó người bị thường thích những sinh hoạt mạnh bạo, thường khua tay múa chân, thiếu khả năng tập trung chú ý)

hyperopia: (nhãn) tật viễn thị, còn gọi là *hypermetropia*

hypertension: cao máu, cao huyết áp

I

IBI (Intensive Behavior Intervention): chương trình tu chỉnh hành vi (dành cho trẻ em bị chứng nội tạng *autism* – thường được gọi là *bệnh tự kỷ*) *IBI aide* phụ giáo của CTTCHV

identify: (*tâm*) tự xem mình *he identifies himself as a member of an elite group of authors* anh ta tự nhận mình là thành viên của nhóm tác giả thượng thặng; (*đgt*) nhận ra *to identify one's handwriting* nhận ra tuồng chữ của ai, làm lộ ra *his grave voice quickly identified him* giọng ồ ồ của anh ta làm lộ ra tông tướng của mình

IEP (Individualized Education Program): (*dt*) chương trình giáo dục theo năng lực cá nhân (gọi tắt là chương trình giáo dục cá nhân)

immediate recognition: (*dt*) sự ghi nhận tức thì; trái với *delayed recognition*

immune: (*dt*) được miễn nhiễm, trạng thái được miễn nhiễm; *immune system:* hệ thống miễn nhiễm

immunity: (*dt*) sự miễn nhiễm, tính cách miễn nhiễm, tình trạng miễn nhiễm

immunization: (*dt*) tiến trình được miễn nhiễm, sự có được tình trạng miễn nhiễm; *immunization record* sổ chích ngừa

implement: (*dt*) dụng cụ; thi hành, thực hiện *once in office, he failed to implement his campaign promises* được ngồi vào vị trí đó xong, ông không ta thực hiện những lời hứa trong thời gian vận động

improve: (*đgt*) cải thiện (làm cho khác/tốt hơn) *to improve people's life* cải thiện đời sống người dân, cải tiến (làm cho tiến bộ hơn) *improve the method of work* cải tiến phương pháp làm việc

impulse: (*dt*) sự nổi hứng, sự bốc đồng *to act under a sudden impulse* hành động vì nổi hứng bất từ

include, but not limited to: (*đgt*) gồm có, nhưng không loại trừ các trường hợp khác, như:...

inclusion: (*dt*) sự bao gồm *the inclusion of in-class activities has been mentioned in the conference with parents* sự bao gồm các sinh hoạt trong lớp được nhắc đến trong buổi họp với phụ huynh

income: (*dt*) lợi tức (tính tiền làm ra trọn năm) *annual income*; thu nhập *monthly income*.

incomplete: (*tt*) thiếu, chưa hoàn tất, không toàn vẹn

inconclusive: (*tt*) chưa thể kết luận, chưa đến hồi kết thúc, chưa chung cuộc

inconsistent: (*tt*) bất nhất (trước sau không như một) Xem *consistent*; *his answers are completely inconsistent* những câu trả lời của ông ta hoàn toàn bất nhất

incubator: (*dt*) lồng ấp (trứng hoặc dành cho trẻ sơ sinh thiếu tháng hoặc quá yếu)

indefinitely: (*trt*) một cách mù mờ, một cách vô hạn định, một cách bất định

indifferent: (*tt*) thờ ơ, hờ hững *he has an indifferent attitude towards the sufferings of others* anh ta có thái độ thờ ơ trước những đau khổ của kẻ khác; bình thường, không nổi bật *it was an indifferent show* đó là một buổi trình diễn không có gì đặc sắc; công minh *an indifferent remark* một lời nhận xét công minh

individual: (*dt*) cá nhân; (*tt*) riêng rẽ, từng phần một *to number individual copies of the new edition* đánh số lên từng bản in của ấn bản mới

infection: (*dt*) sự nhiễm trùng *the infection is just mild* sự nhiễm trùng chỉ nhẹ thôi

inflection: (*ngữ*) = *inflection* biến tố của âm hay tự, sự biến cách (trong ngôn ngữ học, sự thay đổi về giọng, điệu và cao độ đều được xem là một biến tố, hoặc sự thêm bớt của một từ để trở thành hiện tại, quá khứ cũng vậy: *-ed, -ing, -s* là biến tố. Tiếng Việt không có biến tố khi viết, gọi là *non-inflection* sự cách thể

influence: (*dt*) ảnh hưởng *he used family influence to get the contract* anh ta nhờ ảnh hưởng của gia đình mới ký được cái hợp đồng đó.

informal test: (*dt*) bài trắc nghiệm không chính thức *students usually take a number of informal*

tests during the year trong niên khoá học sinh thường làm một số bài trắc nghiệm không chính thức.

informant: (dt) người báo tin; kẻ đi báo, (ngữ) người bản ngữ làm mẫu

infraction: (dt) sự huỷ bỏ (hợp đồng); sự vi phạm (quy định, luật pháp); sự gây xương

inherent: (tt) khó xoá *an inherent disgust of liars* sự khinh bỉ khó xoá đối với kẻ nói dối

initial (tt) khởi đầu *an initial step of the five* bước khởi đầu trong năm bước

initial sound: (ngữ) âm đầu; âm đứng đầu một vần, như [t] trong *time, play; phá, phé, phí, photograph*

initiate: (đgt) khởi xướng, đề xướng *to initiate a major educational reform* khởi xướng sự cải cách giáo dục rộng lớn

injury: (dt) vết thương, *an injury to one's arm:* bị thương nơi cánh tay

input: (dt) đầu vào; năng lực cho máy; sự đóng góp ý kiến *his excellent input inspired us to start this project.* sự đóng góp sáng kiến của anh ấy thúc đẩy chúng tôi bắt đầu dự án này.

inservice opportunity: (dt) huấn luyện tại chức, cơ hội cho người đương chức

insight: (dt) sự thấu triệt *an insight of the problem* sự thấu triệt vấn đề, (tâm) manh mối: hiểu thấu mối quan hệ của các yếu tố sự vật để tìm ra giải pháp; động lực tiềm ẩn (thúc đẩy hành động, hành vi, lối cư xử)

institution: (dt) sự tổ chức, sự thành lập, tổ chức, cơ quan (tuỳ theo sự kết hợp với các từ khác): *this college is the best institution of its kind* trường này thuộc loại tốt nhất trong hệ thống các trường đại học cộng đồng; nhà dưỡng trẻ.

instructional aid: (dt) phụ giáo

instrument: (dt) dụng cụ, khí cụ; *instrument music teacher:* giáo viên lớp sử dụng nhạc cụ

integrate: (đgt) hoà nhập, tập hợp *to integrate small groups into a large one* tập hợp các nhóm nhỏ thành một nhóm lớn, *integrated math:* (dt) toán tổng hợp

intellectual disability: (dt) tri thức chậm phát triển, sự phát triển chậm về tri thức

intelligence quotient (IQ): chỉ số thông minh (con số do kết quả trắc nghiệm dựa trên tuổi trí khôn, thông số trung bình lớp đang học nhân cho 100. Chỉ số 100 được xem là tiêu biểu cho trí thông minh ở mức trung bình.) Còn gọi là *achievement quotient. IQ test measures only a portion of the competencies involved with human intelligence. Trắc nghiệm về chỉ số thông minh chỉ đánh ra được một phần nhỏ khả năng con người thể hiện qua trí thông minh. Performance on IQ test should only be considered a snapshot of a student's overall functioning. Kết quả của bài trắc nghiệm về chỉ số thông minh chỉ nên xem như một phần nhỏ của toàn bộ trí năng của học sinh.*

intelligence test: (dt) trắc nghiệm trí thông minh

intelligibility: (dt) mức độ thông hiểu, sự dễ hiểu, sự rõ ràng (trong lời nói hay cách viết): *communication intelligibility:* sự dễ hiểu khi giao tiếp (nói về người vùng này hiểu người vùng khác nói mà hiểu được rõ ràng)

intensity: (dt) sự căng thẳng *the job with great intensity* cái công việc quá căng thẳng (đầu óc), *sự thâm thía the poem lacks intensity and left listeners unmoved.* bài thơ không thâm thía nên người nghe tỉnh bơ; (vật) cường độ (năng lượng, lực) *intensive behavior intervention* chương trình tu chỉnh và định hướng hành vi

intent: (dt) chủ tâm *the original intent of the committee is to enhance relationship between school staff and parents* chủ tâm của uỷ ban là nhằm tăng cường mối quan hệ giữa nhân viên nhà trường và phụ huynh; **murder** *criminal intent* mưu tính phạm tội; *intention* ý định: *what is your intention?* ý định của bạn là gì?

interact: (đgt) tương tác (tác động qua lại) *the basic physics of optics teaches us how light and*

matter interact vật lý căn bản quang học dạy chúng ta biết ánh sáng và vật thể tương tác ra sao;
interactive computer ứng tác với máy điện toán; giao tiếp

interdependent: (tt) liên thuộc (sự lệ thuộc vào nhau): *the physical and intellectual growths are the two interdependent factors* sự phát triển về thể chất và tri thức là hai yếu tố liên thuộc lẫn nhau

interdisciplinary: (dt) liên ngành, liên khoa *the economics and history departments are offering an interdisciplinary seminar on the current crisis* hai khoa – kinh tế và lịch sử đang tổ chức một buổi hội thảo liên khoa nói về sự khủng hoảng hiện nay *interdisciplinary curriculum:* (dt) học trình đa dạng, học trình liên bộ môn

interest: sở thích; (tài) tiền lời/lãi; lợi ích

interior surfaces: (dt) bề mặt bên trong

interpersonal: (dt) tương quan cá nhân (giữa hai cá nhân) *interpersonal skill* kỹ năng giao tiếp

interpret: (đgt) diễn dịch *How do you interpret his attitude?* Anh diễn dịch thái độ của anh ta thế nào? *interpreter* thông dịch viên.

interruption: (dt) sự gián đoạn, sự đứt đoạn, sự làm cho gián đoạn

intervention: (dt) sự can thiệp *early* ~ sự can thiệp sớm, *timely intervention* sự can thiệp kịp thời

Intervention Program: (dt) Chương trình chấn chỉnh

Interviews/consultations with District SELPA personnel phỏng vấn/tham khảo với nhân viên chương trình giáo dục đặc biệt vùng

Interviews/consultations with outside agencies/private service providers phỏng vấn/tham khảo với các cơ quan hoặc dịch vụ tư nhân

intonation: (ngữ) ngữ điệu; sự lên giọng xuống giọng khi nói theo tự nhiên của một ngôn ngữ

impeded one's learning: làm cản trở việc học

introduction: (dt) sự giới thiệu, lời mở đầu; nhập môn *an introduction to psychology* tâm lý học nhập môn

J

jargon: (dt) thuật ngữ *educational jargon* thuật ngữ giáo dục, *medical jargon* thuật ngữ y khoa; thứ gì không ai hiểu *He produces jargon when protesting, excited or upset.* Khi muốn phản đối, bị kích động hoặc bực bội anh ta nói thứ gì không ai hiểu được.

jaundice: (y) bệnh vàng da, bệnh hoàng đản

junior high school: (dt) trường trung học cấp I, trường trung học đệ nhất cấp

joint attention: (dt) khả năng chú ý liên hoàn đối với trẻ em từ 9 đến 15 tháng, khi được gây sự chú ý qua cử chỉ, âm thanh hoặc gợi ý thì sẽ bắt đầu chú ý vào vật gì. Có 2 cách cùng chú ý đến một vật hoặc nhìn theo ánh mắt của người trước mặt để nhìn theo.

just: (tt) hợp lý, hợp pháp, công bằng

juvenile: (tt) thuộc về tuổi trẻ, dành cho trẻ *juvenile books* sách nhi đồng, *juvenile years* những năm thơ ấu; (dt) người trẻ, giới trẻ *juvenile delinquency* nạn thiếu nhi phạm pháp

K

K-6 Instruction: (dt) ban giáo vụ cấp tiểu học

K-12 Instruction: (dt) ban giáo vụ các cấp trung tiểu học, ban giáo vụ các cấp

kidney infection: (dt) sự nhiễm trùng ở thận

kinesthetic: (dt) thuộc về cảm giác vận động; *kinesthetia:* cảm giác vận động

kinesthetic learning mode: (dt) cách học bằng thực hành

L

labio-dental: (ngữ) âm môi-răng: khi phát âm môi trên chạm với răng dưới: [f], [v] như trong *fan, van; life, love*

labor: (dt) sức lao động *the labor force* lực lượng lao động, *Department of Labor* bộ Lao Động, sự lao động; tình trạng lâm bồn, sự chuyển bụng (chuẩn bị sinh),

language art: (dt) Anh văn *Elementary and secondary students have to learn language arts.* Học sinh bậc tiểu học và bậc trung học đều phải học môn Anh văn. Cần phân biệt Anh văn và Anh ngữ. Anh văn: học cả văn chương, văn hoá; Anh ngữ: học tiếng Anh để cho giỏi trước khi có thể học Anh văn

language impairment: (dt) thiếu khả năng học ngôn ngữ

language of the discipline: ngôn ngữ của từng môn học

language pathologist: chuyên viên tập nói

lead poisoning: (dt) sự nhiễm chì (chất độc do cơ thể bị nhiễm chì do hít phải, dính vào da, ... làm cho người bị nhiễm thiếu máu, buồn nôn, bấp thối yếu hẳn đi)

leader: (dt) người lãnh đạo, người dẫn đầu, *leadership* tài lãnh đạo, sự lãnh đạo, lãnh đạo chỉ huy

learning expectation: (dt) bày trước cho con những điều sẽ học (mẫu giáo), những mong muốn đạt được trong việc học (trung cấp, kỳ vọng trong học tập (cao cấp))

learning disability (LD): mất tiềm năng học tập, khuyết năng học tập (mất khả năng học tập và vận dụng nên không thể nghe, nói, đọc, viết, tổ chức, lý luận như người bình thường)

learning preferences: (dt) sự lựa chọn cách học

learning style: (dt) cách học *Each student has his/her own learning style.* Mỗi học sinh đều có một cách học riêng.

environment (LRE): (dt) môi trường hoà nhập với trẻ em bình thường (dành cho học sinh khuyết tật có cơ hội phát triển tối đa tài năng)

legal guardian: (dt) người giám hộ hợp pháp

legally blind: (dt) được công nhận bị mù loà (tình trạng có thể bị mù hoặc đui hoàn toàn, hay chỉ bị loà)

length: (dt) chiều dài

leukemia: (y) bệnh ung thư máu, bệnh hoại huyết

levels of performance: (dt) các trình độ thực hành

licensed children's institution: viện nuôi trẻ hợp pháp (nơi nuôi trẻ có giấy phép hành nghề hợp lệ theo quy định của luật pháp)

likely: (tt) dường như *It's likely not to happen.* Việc ấy dường như không xảy ra. *likelihood* sự có thể *There is a strong likelihood of his being recalled.* Sự rất có thể xảy ra là việc ông ta sẽ bị truất nhiệm.

limited capacity to recoup skills: (dt) sức phục hồi năng lực có giới hạn

lively: (tt) sống động *a lively discussion* cuộc thảo luận đầy sống động, thú vị *a lively recollection* hồi ức đầy thú vị

living: (dt) đang sống *living persons* người còn sống, sinh *living language* sinh ngữ, cuộc sống *living condition* tình trạng cuộc sống

location: (dt) địa điểm *a house at a fine location* ngôi nhà ở địa điểm tốt; khu vực *a good location for school* khu vực tốt để xây trường

low average: (dt) dưới mức trung bình; *on the average* tính trung bình *She can type 50 words per minute, on the average.* Tính trung bình cô ta đánh máy được 50 chữ một phút.

Low Incidence: (dt) 1. Luật giáo dục cho cá nhân khuyết tật (dành cho học sinh khuyết tật; quỹ cung cấp dụng cụ thích ứng cho học sinh bị khuyết tật dị hình) CCS (California Children Services) *under Important Factors on the IEP form it may also imply* những khuyết tật hiếm xảy ra. 2. **low incidence** ‘khuyết tật nghiêm trọng’, gồm: *blindness low vision* đui/mù hoặc *mắt mờ, deafness* điếc, *hard-of-hearing* nặng tai, *deaf-blindness* đui-điếc, *significant developmental delay* chậm phát triển đáng kể, *complex health issues* có vấn đề sức khỏe phức tạp, *serious physical impairment* thể chất bị khuyết tật nặng, *multiple disability* nhiều khuyết tật, *autism*, *chứng nội tạng* (thường được gọi là *bệnh tự kỷ*) *emotional or behavioral disorders* rối loạn về cảm xúc hoặc không tự chủ về hành vi. Xem thêm **high incidence**.

lunging: (dt) hành động lao tới, phóng tới; *to lunge* đâm tới (kiếm), nhào tới (người, vật)

M

mainstream: (dt) giòng chính, chính lưu; (cái gì đó) cho giòng chính *the mainstream of American culture* văn hoá Mỹ giòng chính

mainstreaming: (dt) nhập lưu, nhập vào giòng chính (đào tạo cho trẻ em khuyết tật hoà nhập được vào xã hội như các em bình thường khác)

malaria: (dt) bệnh sốt rét (ngã nước)

malnutrition: (dt) sự suy dinh dưỡng; *malnourished:* bị suy dinh dưỡng, *malnourished victims of the famine* ‘nạn nhân suy dinh dưỡng trong nạn đói’

manipulatives: (dt) các vật dụng sử dụng bằng tay; *to manipulate* chế ngự, khống chế, kiểm soát bằng ảnh hưởng hay sức mạnh: *to manipulate people's thoughts* nắm tư tưởng dân chúng

masking: (dt) trong tâm lý học *masking* là “hạn chế mọi kích động bên ngoài để học sinh có thể tập trung vào việc gì”: hạn chế sự xao lãng. *"By muting a stimulus in an auditory test, we are effectively masking it."* Làm im đi những kích động bên ngoài trong khi học sinh làm bài thi nghe, chúng ta hạn chế được sự xao lãng một cách hữu hiệu.”

mastered: (tt) đã nắm vững, có khả năng, thành thạo

matching: (tt) khớp nhau, tìm ra sự tương đồng, tìm sự giống nhau,

measles: (dt) bệnh sởi (thường kéo dài 10 ngày)

measurable annual goal: (dt) mục tiêu hàng năm lượng định được

medial sound: (ngữ) âm giữa; âm nằm giữa âm đầu và âm cuối của một từ hay một vần: [u] như trong *soon* [sʊn], *food* [fu:d]; [t, æ, m] như trong *stamp* [stæmp]

mediation and due process hearing procedures: (dt) sự điều giải và thủ tục điều trần; (điều giải: điều đình để giải quyết; điều trần: trình bày để tìm cách giải quyết hoặc giải thích vấn đề để mọi người hiểu rõ)

medical office personnel: (dt) nhân viên phòng mạch

medical service provider: (dt) nơi cung cấp dịch vụ y tế

memory: (dt) trí nhớ, ký ức; *short term memory:* nhớ rồi quên ngay, mau quên, ký ức đoản kỳ, *long term memory:* nhớ dai, nhớ lâu, ký ức trường kỳ. Xem *spatial memory*, *Leiter International Performance Scale*.

memory span: (dt) thời gian nhớ – một phương pháp thường dùng để đo trí nhớ ngắn hạn *memory span (forward)* nhớ theo chiều thuận *memory span (backward)* nhớ theo chiều nghịch (ngược lại). Thí dụ: *Forward and backward memory span should not be combined for clinical analysis.* Không nên kết hợp việc trắc nghiệm trí nhớ ngắn hạn theo chiều thuận và theo chiều

ngịch khi phân tích lâm sàng.

meningitis: (dt) viêm màng não

mental: (tt) tinh thần *mental power* sức mạnh tinh thần, *mental suffering* đau khổ về tinh thần; tâm thần *mental patient* bệnh nhân tâm thần, *mental illness* bệnh tâm thần; khủng *He's mental*. Nó khủng đó.

metabolic: (vạn, sinh) thuộc về chuyển hoá sinh học *metabolism* sự chuyển hoá sinh học, sinh hoá

M/M Special Education: (mild/moderate) *special education* giáo dục đặc biệt thuộc loại vừa và trung bình

mobility: (dt) tính cách lưu động, sự lưu động

modality: thể thức, phong cách

moderate: (tt) vừa phải, (IEP) hơi nặng *moderate to severe* hơi nặng đến nặng; *moderate talent* tài năng trung bình, phải chăng *moderate price* giá phải chăng, trung bình *moderate income* lợi tức trung bình

modification: (dt) sửa đổi, *a test with modification* bài thi cải biên

monosyllable: (ngữ) từ đơn vần; từ chỉ có một vần: *cat, ham; tôi, không, nhưng...* còn gọi là *monosyllabic words*; trái với *polysyllable, multi-syllable*: từ đa vần: *education, establishment*; còn gọi là multi-syllabic word

morpheme: ngữ vị; đơn vị chữ viết nhỏ nhất có ý nghĩa, như *the, -ing, -ed, un-; em, ai, đó*

motor coordination: (dt) phối hợp động tác (thuộc về thần kinh)

motor development: (dt) sự phát triển về vận động

Mullen Scales of Early Learning, AGS Edition phương pháp Mullen thẩm định sự phát triển tri thức tuổi ấu nhi

multi-disciplinary team: (dt) ban, toán, đội liên ngành

multiple disabilities: (dt) bị khuyết tật nghiêm trọng, biệt dạng đa khuyết tật; bị tàn tật nặng, nhiều khuyết tật khác nhau

mumps: (dt) bệnh quai bị (căn bệnh làm sưng hạch nước miếng hai bên hàm, có thể gây viêm ngọc hành hoặc buồng trứng, do vi khuẩn *paramyxovirus* gây ra)

muscular dystrophy: (y) chứng còi vì suy dinh dưỡng, suy nhược; (liệu) chứng teo cơ, thoái hoá cơ bắp; (môi) hiện tượng phèn hoá khi nồng độ pH lên cao

multidisciplinary psychoeducational report: (dt) tường trình tâm lý học đường toàn diện

mutually dependent: (tt) tương thuộc *In a society, most people are mutually dependent on one another*. Trong xã hội hầu hết người ta thường tương thuộc lẫn nhau.

myocardial infarction: (dt) nhồi máu cơ tim

myopia: (nhãn) tật cận thị, sự viễn cận; ngược với *hyperopia* hoặc *hypermetropia* tật viễn thị

N

nausea: (dt) buồn nôn, lợm giọng; sự khinh bỉ cùng cực

nearsighted: (tt) bị cận thị, còn gọi là *myopic*

negation: (dt) sự phủ định, sự phủ nhận; hành động phản đối *He shook his head in negation of the charge* Ông ấy lắc đầu để bày tỏ sự phản đối lời cáo buộc

negative: (tt) phủ định *a negative reponse to the question* câu trả lời phủ định đối với một câu hỏi; từ chối *a negative reply to the request* trả lời từ chối lời yêu cầu; tiêu cực *a negative viewpoint* quan điểm tiêu cực

neurologist: (dt) bác sĩ thần kinh; *neurology*: chuyên khoa thần kinh

nickname: (dt) hõn danh

non-student day: (dt) ngày trường không dạy học (ngày này chỉ có giáo viên và nhân viên nhà trường đi làm và học sinh được nghỉ)

non-verbal: (dt) không dùng lời, ngoại lời; *non-verbal expression:* sự diễn tả bằng điệu bộ hay cử chỉ; ra dấu

non-verbal intelligence: (dt) trí thông minh ngoại lời (trí thông minh qua hành động, cách suy nghĩ nhưng không diễn tả bằng lời nói)

non-verbal intelligence quotient: (dt) phần trăm nghiệm chỉ số thông minh ngoại lời

norm: (giáo) năng lực trung bình (của đa số học sinh trong cùng môi trường giáo dục); mức chuẩn, kiểu mẫu, mô thức mẫu; chuẩn mực (qua thống kê, sưu tập)

novelty: (dt) tính cách sáng tạo

O

obesity: (dt) bệnh mập phì; *obese* phì nộn

object assembly: (IEP) trắc nghiệm sắp đồ vật

objective: (dt) mục đích (mang tính chất trừu tượng nhiều hơn, xem *target*) *the objective of a fund-raising drive* mục đích của cuộc vận động gây quỹ; (tt) khách quan, trái với *subjective* khách quan

observation: (dt) sự quan sát *an observation of a child's behavior* sự quan sát về hành vi của đứa bé, sự nhận thấy *my observation is that he is a hyperactive child* theo sự nhận thấy của tôi thì nó là đứa bé hiếu động.

occupational therapist (OT): chuyên viên trị liệu chức năng; *occupational therapy:* liệu pháp chức năng (hình thức trị liệu bằng cách khuyến khích người bệnh tham gia vào các hoạt động hướng nghiệp, hoặc các hoạt động có tính cách giao tiếp xã hội mang tính cách hội nhập vào cuộc sống đời thường, dành cho học sinh khuyết tật, giáo dục đặc biệt)

offered: (đgt) đã trao tặng, đã tặng ai, đã cung cấp; (đgt – thụ động) được trao tặng, được cho, được cung cấp

on the job training: (dt) việc tu nghiệp tại chỗ; việc huấn luyện tại chức

one-step direction: (dt) mệnh lệnh đơn (bảo ai làm một việc gì; chẳng hạn: *Stand up!* ‘Đứng lên!’)

one-to-one instruction: (dt) dạy cho từng người; một thầy một trò

Open House: (dt) buổi viếng lớp để xem thành quả học tập của học sinh

opinion: (dt) quan niệm (ý nghĩ về một điều gì theo chiều hướng nào)

oral motor skills: (dt) tài nói năng (khả năng vận dụng lời nói)

oral written language scale (OWLS): (dt) thang điểm cho bài thi nói-viết *The Oral and Written Language Scales offers a comprehensive sampling of language tasks over a wide age range. The OWLS has 3 scales: Written Expression, Oral Expression, and Listening Comprehension. All were normed on a nationally representative sample of more than 1,700 individuals, and all can be independently administered.* Thang điểm cho bài thi nói-viết là cách đánh giá toàn bộ kiến thức về ngôn ngữ dùng cho nhiều lứa tuổi. Theo đó mà xác định mức độ diễn đạt bằng lời văn, bằng lời nói và khả năng nghe hiểu dựa theo các trắc nghiệm trên toàn quốc với sự tham dự của 1.700 đại diện các lứa tuổi. Thang điểm này có thể áp dụng cho từng cá nhân.

order: (dt) thứ bậc, thứ tự, ngăn nắp; (đgt) ra lệnh, được lệnh

organizational: (tt) có tính cách tổ chức, thuộc về tổ chức

organized: (tt) được tổ chức *the system is well organized* hệ thống được tổ chức kỹ càng, có tổ chức *an organized union* một công đoàn có tổ chức, có ngăn nắp *an organized student* một học sinh có ngăn nắp

orientation: (dt) sự định hướng, sự hướng dẫn, buổi hướng dẫn

origin: nguyên khởi, nguyên thủy

orthopedic impairment: bị dị hình; hình dạng bị dị tật (cơ thể bị dị tật)

oscillation: (dt) sự đong đưa hay chuyển động tới lui

outcome: (dt) kết quả, hậu quả

overall: (tt) toàn bộ *the overall length of the bridge* toàn bộ chiều dài của cây cầu; chung *an overall impression* cái cảm tưởng chung; (trt) một cách tổng thể *to view something overall* quan sát cái gì đó một cách tổng thể

overprotective environment: (dt) môi trường được nuông chiều quá mức; được che chở quá đáng

P

palate: (ngữ) cửa cứng (phần cứng của vòm miệng); trong ngôn ngữ học có âm gọi là *palatal consonant sound* 'phụ âm cửa cứng' khi đầu lưỡi sát hay chạm vào phần của vòm miệng (trong chỗ khoanh tròn), như [j] trong *yes*

paradox: (dt) nghịch lý; sự đối nghịch trong lý luận, tự mâu thuẫn

paragraph: (dt) đoạn văn, *a five-paragraph essay* bài văn 5 đoạn

parent interview: (dt) tiếp xúc với phụ huynh, phỏng vấn phụ huynh

parental involvement: sự tham gia của phụ huynh

parents as partners: phụ huynh với tư cách cộng sự viên

participation: sự tham dự, sự tham gia; *participant*: người tham dự

passive: (dt) thụ động, hình thức bị động (ngữ) dùng động từ *to be + past participle of verb*: *He was bitten by a dog*. Nó bị chó cắn; (tt) thờ ơ: *Be an active parent, not a passive one*. Phụ huynh hãy tham gia hoạt động chứ đừng thờ ơ.

pattern: (dt) cung cách *the behavior patterns of teenagers* cung cách cư xử của tuổi mười mấy; mô thức *no fixed patterns for decoration* không có mô thức cố định nào cho việc trang hoàng, mô hình *the perfect decentralization is a good pattern for democracy* sự phân quyền toàn hảo là một mô hình tốt cho nền dân chủ, kiểu mẫu *our constitution is a pattern for those of many new republics* hiến pháp của chúng ta làm kiểu mẫu cho những hiến pháp của các nước cộng hòa

pause: (dt) sự ngừng tạm *to make a pause and continue after lunch* ngưng lại một lát rồi ăn trưa xong sẽ tiếp tục, lần nghỉ ngắn *a short pause at meal* nghỉ một chốc sau khi ăn, ngưng hơi (khi đọc) *a pause at the end of each line* ngưng hơi sau mỗi dòng; (đgt) ngừng lại, tạm ngừng, ngập ngừng *he paused for a while, then he knocked on the door* ông ta ngập ngừng một lúc, rồi sau đó mới gõ cửa

peer relationship: mối liên hệ đồng trang lứa

pending: (tt) còn chờ, chưa được giải quyết *pending question* câu hỏi chưa được trả lời; *pending litigation* vụ kiện vẫn chưa được giải quyết

percent: phần trăm, bách phân. Thí dụ: *40 percent*: 40 phần trăm

percentage: (dt) tỷ lệ bách phân; (dùng để tính dựa trên cơ số: tỷ lệ bách phân của một số này với một số khác) Thí dụ: Món hàng trị giá 80 đô-la và người mua phải đóng thuế 7 đô-la 40 xu. Như vậy thuế biểu theo tỷ lệ bách phân là .925%: ($\$7.40 \div \$80.00 = 0.925$)

percentile: (thống) chỉ số bách phân, tỉ số điểm (dựa trên điểm trung bình với số sai biệt $\pm n$).

Thí dụ: Điểm trung bình 100 và số sai biệt là 15 thì điểm thi chỉ số bách phân sẽ từ 16 đến 85 trong khoảng điểm 85 – 115; như vậy *14 percentile*: tức là trong 100 học sinh thi, em học sinh có số điểm 84 và chỉ số bách phân của em này là 14 có nghĩa là 14 em kém hơn em này trong khi 76 em khác khá hơn. Để có con số 14, người ta xếp từ số điểm thấp nhất đến số điểm cao nhất của 100 em cùng làm bài thi đó, rồi đếm lên tới số điểm của em. Xem **T-scores**. Còn gọi là *điểm phân vị*.

perception: (dt) sự tiếp nhận, sự nhận thức (sự nhìn thấy vấn đề, sự việc)

perceptual disorder: kém khả năng nhận thức

perform: (đgt) thực hiện *perform one's promise* thực hiện lời hứa của mình, tiến hành *to perform a ceremony* tiến hành buổi lễ, hoàn thành *to perform one's duty* hoàn thành nhiệm vụ của mình

performance level: trình độ học tập: *advanced* 'xuất sắc', *proficient* 'giỏi', *basic* 'trung bình', *below basic* 'kém', *far below basic* 'quá kém' (Xem CST); *performance test*: bài trắc nghiệm khả năng thực hành.

perspective: (dt) *nhãn quan the optimistic perspective of a young man* nhãn quan yêu đời của một chàng trai trẻ, *a dismal perspective* nhãn quan sâu thẳm; (hoạ) phép viễn cận *an architect's perspective of the house* cách nhìn căn nhà của một kiến trúc sư

phase: (dt) *giai đoạn each phase of life* mỗi giai đoạn của cuộc đời; khía cạnh *it's only one phase of the question* đó chỉ là một khía cạnh của vấn đề.

phoneme: âm vị (đơn vị âm nhỏ nhất trong một ngôn ngữ); chẳng hạn [p] trong *put* hoặc *spoon* hoặc *scoop*

physical: (tt) thuộc về thể chất *physical exercise* tập thể dục; *physical matter* vật chất; *physical education* giáo dục thể lực; *physical examination*: khám sức khoẻ, khám bệnh; *physical therapist* chuyên viên trị liệu chức năng *physical therapy* **phục hồi thể năng** (phương pháp trị liệu để phục hồi chức năng của thể chất nguyên vẹn – thường được gọi là 'vật lý trị liệu')

pictorial non-verbal intelligence (PNIQ): (dt) **phân trắc nghiệm trí thông minh bằng hình vẽ**

picture arrangement: (dt) **sự sắp hình** (sắp xếp hình theo thứ tự chi tiết của câu chuyện)

picture completion: (dt) **trò chơi bổ túc hình** ((Đây là trò chơi giúp trẻ em tập trung sự chú ý trong khi vận dụng trí phán đoán để phát triển nhận thức về cả hai phương diện tổng hợp và phân tích.)

picture context: (dt) hình ảnh thay chữ, học từ qua hình ảnh

picture exchange: (dt) sự trao đổi hình ảnh

place: (dt) **nơi chốn** *time and place* thời gian và nơi chốn; nơi *a place of worship* nơi thờ phượng; ở cương vị *I would complain if I were in your place*. Nếu tôi ở cương vị của anh tôi sẽ than phiền ngay.

placement: (dt) việc xếp lớp, xếp chương trình học

placenta: (sản) cái nhau

plaintiff: (dt) nguyên cáo, người thưa người khác ra toà

plan: (dt) kế hoạch, sơ đồ; (đgt) hoạch định, lập kế hoạch

play ground/school ground: sân chơi, sân trường

playful: (dt) ham vui đùa, khôi hài (ưa bỡn cợt): *a playful remark* câu nhận xét khôi hài

plea: (dt) sự van nài *a plea for mercy* sự van nài được khoan hồng, sự kiếm cớ *he begged off on the plea that his child is sick* anh ta kiếm cớ rằng con bị bệnh.

pneumonia: sung phổi, bệnh viêm phổi

point of view: (dt) **quan điểm** (cũng gọi *view point*); nhìn vấn đề từ một góc cạnh nào đó

polio(myelitis): bệnh sốt tê liệt

positive: (dt) lạc quan *a positive attitude toward the future* thái độ lạc quan về tương lai, thực tế *a positive approach to the problem* giải pháp thực tế cho vấn đề

pragmatic: (tt) thực dụng *pragmatic language* ngôn ngữ thực dụng; *pragmatism* chủ nghĩa thực dụng (1860-65); *pragmaticism* thuyết thực dụng (1905) của Charles Peirce; *pragmatic judgment* thích ứng với ngữ cảnh *the awareness of the appropriateness of language in relation to the situation in which it is used and the ability to modify language to the situation* sự nắm vững cách dùng đúng ngôn từ và khả năng thay đổi ngôn từ liên quan đến hoàn cảnh sao cho phù hợp

pragmatic judgment: phán đoán thích ứng (dùng để giám định xem trẻ có biết trả lời đúng theo câu hỏi hoặc phản ứng theo nội dung được gợi ý không. Thí dụ: A: *How are you?* B: *I'm fine/good.* Hoặc: A: *Here is a candy for you.* B: *Thank you.*) Nếu B trả lời được như vậy thì được xem là bình thường

pre-academic skill: năng lực trước khi nhập học

predominant culture: văn hoá ưu thế (ảnh hưởng văn hoá chính thống đối với nền văn hoá nơi người mới nhập cư)

preliterate: mới bắt đầu học (dùng cho trẻ em đã quá tuổi tiểu học hoặc người lớn chỉ biết nói và bắt đầu học viết, khác với *beginner*: trình độ sơ cấp)

prenatal care: dưỡng thai (sự chăm sóc trong thời gian mang thai)

pre-school and child care provider: nhà trẻ và người giữ trẻ

preschool language scale: thang điểm ngôn ngữ cho tuổi mầm non. Thang điểm này bao gồm các lãnh vực: *AC auditory comprehension* nghe hiểu, *EC Expressive Communication* truyền đạt diễn cảm, *IRT Item Response Theory* Lý thuyết về phản ứng vật thể, *DIF* chức năng vật thể sai biệt

prevention: (dt) sự can thiệp, sự ngăn chặn, sự ngăn ngừa, sự phòng ngừa

primary language: ngôn ngữ chính, tiếng mẹ đẻ, ngôn ngữ thông thạo nhất, so với *second language*: ngôn ngữ thứ hai

principal: hiệu trưởng; *Ms Smith is the principal.* Cô Smith là hiệu trưởng; **chính yếu** *My dad is the principal income earner in the family.* Cha tôi là người làm ra tiền chính trong gia đình

privilege: (dt) đặc quyền *the privileges of the judges* những đặc quyền của các thẩm phán; đặc ân *driving a car is a privilege, not a right* lái xe là một đặc ân chứ không phải là cái quyền được hưởng; vinh dự *it's my privilege to be here* được có mặt tại đây là một vinh dự cho tôi

probation: (dt) sự thử thách; thời kỳ thử thách; (luật) bị tù treo (người thọ án được về nhà chứ không phải ngồi tù nhưng vẫn bị cơ quan công lực giám sát mọi hoạt động, phương cách này dùng cho phạm nhân vị thành niên)

problem with articulation: (dt) sự phát âm khó khăn

procedural safeguard: (dt) sự bảo vệ theo pháp lý, thủ tục tố tụng về quyền được bảo vệ

process: (dt) tiến trình, sự chế biến; chế biến, lý giải, giải quyết theo thủ tục

processing: (dt) quy trình, sự xử lý, sự chế biến *central processing unit* (CPU) cái não máy điện toán; sự tiến hành, sự chế biến; (tâm) khả năng tư duy (như khái quát hoá, trừu tượng hoá, hay phân tích, tổng hợp)

processing speed: (dt) tốc độ tiến hành

profanity: (dt) sự xúc phạm, sự coi thường; (cử chỉ hay ngôn ngữ xúc phạm đến người khác)

professional development: (dt) tu nghiệp chuyên môn

proficiency: (dt) sự thông thạo; *proficient* (tt) thông thạo

program overview: (dt) đại cương về chương trình

program specialist: (dt) chuyên viên phụ trách chương trình

program supervisor: (dt) chuyên viên giám sát chương trình

prolonged: (tt) được/bị kéo dài; *prolonged-action* hành động kéo dài; (được) tình trạng thuốc lâu tan

prompt: (đgt) gợi lên, xúi giục, thúc giục, (tt) liền tức thì *a prompt reply* sự trả lời liền tức thì; (đ đoán) sự gợi ý

pronoun: (dt) đại từ (tiếng thay thế) *I, we, you, he, she, we, they, it* là đại từ chủ vị; *me, us, you, him, her, us, them, it* là đại từ túc vị (hay khách vị); *who, what, that* là đại từ liên hệ

psychiatrist: chuyên viên tâm thần, bác sĩ tâm thần

psycho-educational assesment measure: (dt) sự đo lường sự đánh giá về tâm lý giáo dục

psychologist: chuyên viên tâm lý, nhà tâm lý học; *school psychologist* chuyên viên tâm lý học đường

psychomotor: sự kết hợp giữa vận động và tâm lý *Psychomotor is about a response involving both motor and psychological components.* Sự kết hợp giữa vận động và tâm lý là phản ứng bao gồm thân kinh vận động và những yếu tố tâm lý

psychotic: (tt) thuộc về rối loạn tâm thần; chứng rối loạn tâm thần như loạn tưởng, tâm lý ảo tưởng

purpose of meeting: (dt) lý do buổi họp: *initial* khởi đầu; *annual* hàng năm; *triennial* năm thứ ba *transition* chuyển tiếp

puzzle: (dt) trò chơi thử kiến thức, kiên nhẫn hay suy luận; (đgt) gây bối rối *Her attitude puzzles all of us.* Thái độ của bà ta gây bối rối cho chúng tôi; gây khó khăn *The difficult task puzzled us for a month.* Công việc khó khăn đó gây khó khăn cho chúng tôi suốt một tháng.

Q

qualified: (tt) đủ năng lực (ứng đơn, thí sinh, tốt nghiệp) *to be qualified for the job* đủ năng lực làm công việc gì; đủ điều kiện (xin trợ cấp, xin miễn giảm) *students from low income families are qualified for reduced or free lunch* học sinh thuộc gia đình có lợi tức thấp thì đủ điều kiện được giảm hoặc miễn tiền ăn trưa

qualitative: (tt) liên quan đến phẩm chất; *qualitative analysis* phân tích phẩm chất

quality: (dt) phẩm chất *food of poor quality* thực phẩm thiếu phẩm chất

quarter: (dt) mùa học *a quarter is 10 to 12 weeks in length* một mùa học thường từ 10 đến 12 tuần lễ

R

race: (dt) sắc dân (người mang cùng nền văn hoá, dựa trên màu da cư ngụ trong một vùng nào đó)

random (tt) bất kỳ *the random selection of numbers* chọn bất kỳ con số nào

range: (dt) tầm *range of vision* tầm nhìn; mức *the range of rice prices* mức giá gạo; tầm hoạt động *the range of the new cruiser* tầm hoạt động của tàu tuần dương mới; (thống) trong khoản (từ điểm thấp nhất đến cao nhất) *the acceptable average scores are in the range of 7.0 to 7.9* số điểm trung bình chấp nhận là trong khoản 7.0 đến 7.9

rash: (dt) mẩn đỏ, *heat rash:* sảy (còn gọi là *prickly rash*)

rationale for change (in IEP): lý do sửa đổi (IEP)

raw score: (dt) điểm ròng điểm tính trực tiếp từ câu trả lời đúng sai trong bài làm

readiness: (dt) sự sẵn sàng, sự sắp sẵn; *readiness skill*: biết cách sinh hoạt trong lớp (mẫu giáo); khả năng ứng xử (trung học)

reading comprehension: (dt) sự đọc hiểu (mức thông hiểu sau khi đọc một đoạn văn, bài viết, bài văn hay quyển sách) *reading retention* đọc

What is STIMULUS? definition of STIMULUS (Psychology Dictionary)

reasoning: (dt) lý luận *his reasoning is unfundamental* lý luận của anh ấy không có căn bản quy chiếu; lập luận *it's the reasoning of the mighty* đó là lập luận của kẻ có quyền

receptive language: (dt) ngôn ngữ tiếp nhận; *receptive score*: điểm trắc nghiệm về trình độ nghe hiểu của học sinh, trái với *expressive*

receptive one word picture vocabulary test (ROWPVT): (dt) trắc nghiệm tiếp thu từ vựng bằng hình (cho một loạt nhiều hình, người trắc nghiệm hỏi xem em bé có thể trả lời đúng với từ em đã nghe); ngược lại với *expressive one word picture vocabulary test*

reciprocal: (tt) hỗ tương (tác động qua lại) *reciprocal respect* sự tương kính; (*phạm*) đại từ hỗ tương 'each other' or 'one another' are reciprocal pronouns. 'nhau' hoặc 'lẫn nhau' là hai đại từ hỗ tương.

reciprocity: (dt) tính cách hỗ tương, sự tương nhượng, sự trao đổi giữa hai bên

recoup: (đgt) thu lại *He recouped his losses by a lucky investment*. Bằng sự đầu tư may mắn ông ta đã lấy lại được số tiền đã mất; bồi hoàn *to recoup a person for expenses* bồi hoàn số tiền ai đã chi ra; (dt) lấy lại, phục hồi; còn gọi là *limited capacity*

referral information: (dt) phân đề nghị

reflect: (đgt) phản chiếu *the mirror reflects the light onto the wall* tấm gương phản chiếu ánh sáng lên tường; phản ảnh *her easy manner reflects cheerfulness on her mind* thái độ thư thái của bà ta phản ảnh sự vui vẻ trong tâm trí bà; phản ánh (phản chiếu ánh sáng) *a special type of glass that can cast back light* loại kính đặc biệt có thể phản ánh

reflex: (sinh) phản xạ, phản xạ tự nhiên *there are many types of reflexes; for instance, accommodation reflex, involuntary reflex or voluntary reflex* có nhiều loại phản xạ; chẳng hạn như phản xạ tự nhiên, phản xạ bản ý thức và phản xạ có ý thức

regional center: (dt) trung tâm (cấp) vùng (tổ chức tư nhân chuyên bênh vực cho quyền lợi của người khuyết tật trong khu vực mà mỗi chi nhánh phụ trách)

regression: (dt) sự nghịch lại, sự thoái bộ (# tiến bộ); *regressive* (tt) nghịch chiều. Trong ngôn ngữ học có hiện tượng gọi là *regressive assimilation* sự đồng hoá nghịch

reinforce: (đgt) gia cố *to reinforce a wall* gia cố cho bức tường; tăng cường *to reinforce a supply* tăng cường đồ tiếp liệu; có hiệu lực *parking regulations are reinforced 24 hours* quy định về việc đậu xe có hiệu lực suốt ngày đêm; (IEP) khích lệ

relationship: (dt) mối liên hệ *the relationship between families and school* mối liên hệ giữa gia đình và học đường; mối quan hệ *the diplomatic relationship among allies* mối quan hệ ngoại giao giữa các đồng minh

relevant: (tt) có liên quan đến *relevant to the subject* liên quan đến đề tài; thích hợp *that's a very relevant remark* đó là lời nhận xét rất thích hợp

reliability: (dt) sự tin cậy; mức độ khả tín

reliable: (tt) đáng tin cậy *a reliable source of information* nguồn tin đáng tin cậy

remove: (đgt) loại bỏ *to remove one's name from the list* bỏ tên người nào ra khỏi danh sách; dời đi *she removed the table to a corner* bà ta dời cái bàn vào trong góc; *removal* (dt) sự di chuyển, sự dời chỗ

repeated patterns: (dt) mô thức tái diễn, mô thức được lặp lại

rephrase: (đgt) sửa lại cách (nói hay viết) *she rephrased the statement to give it less formality* bà

ta sửa lại lời tuyên bố để làm giảm bớt vẻ trịnh trọng

research-based strategy: (dt) phương sách dựa trên nghiên cứu

resist drill: (dt) không chịu lặp lại nhiều lần; *resist routine:* (dt) không chịu gò bó theo thông lệ

resist: (đgt) **kềm chế** *to resist temptation* kềm chế trước mọi cám dỗ; chống lại *to resist infection* chống lại sự nhiễm trùng; cưỡng lại *children can't hardly resist chocolates* trẻ con thường ít khi từ chối ăn sô-cô-la (trẻ con thấy sô-cô-la là thích ăn ngay; mấy khi trẻ con mà chê sô-cô-la)

resolve: (đgt) **quyết tâm** *we have resolved that we must complete the project by this month* chúng tôi ~ hoàn tất dự án vào tháng này; giải quyết *to resolve the problem before the general meeting* ~ vấn đề trước đại hội

resource specialist program: (dt) chương trình giáo dục bổ túc; *resource specialist teacher:* (dt) giáo viên chuyên dạy lớp bổ túc, giáo viên chương trình bổ túc

responsiveness: (tâm) **sự phản ứng** *slow responsiveness to a stimulus* sự phản ứng chậm chạp trước một sự kích động; (dt) sự đáp lại

retina: (dt) **võng mạc** *the innermost coat of the posterior part of the eyeball that receives the image produced by the lens* ~ là lớp trong cùng nằm phía sau nhãn cầu nơi nhận hình ảnh từ thủy tinh thể

review of conerstone records disclosed by Parent/Guardian (dt) tham khảo hồ sơ gốc do phụ huynh/giám hộ cung cấp

review of Health and Developmental History (dt) xem xét diễn biến phát triển và hồ sơ sức khoẻ

review of Independent Educational Evaluations disclosed by Parent/Guardian (dt) xem xét bản thẩm định giáo dục độc lập do phụ huynh/giám hộ cung cấp

review of medical records disclosed by Parent/Guardian (dt) xem xét hồ sơ sức khoẻ do phụ huynh/giám hộ cung cấp

review of school records: (dt) tham khảo hồ sơ lưu tại trường

rheumatic fever: (y) sốt phong thấp, sốt thấp khớp

rhythmical: (tt) có nhịp điệu *drumbeats are rhythmical* tiếng trống có nhịp điệu

risk manager: (dt) quản trị viên các vụ rủi ro

rock: (đgt) **lúc lắc, đong đưa** *the lady rocks her rocking chair back and forth while talking on the phone* người đàn bà đong đưa chiếc ghế xích đu tới lui trong khi đang nói chuyện điện thoại; làm rung chuyển *the explosion rocked the sleeping town* tiếng nổ làm rung chuyển cái thị xã đang ngủ say; (dt) chỗ dựa vững chắc *her rich parents are her rocks* cha mẹ giàu có của cô là chỗ dựa vững chắc; (dt) *on the rocks* đang suy sụp, khánh tận, đang tan vỡ *their marriage is on the rocks* cuộc hôn nhân của họ đang đi đến tan vỡ

rote (dt) **sự thường** *the rote of daily living* sự thường của cuộc sống, *by rote* **bằng cách thuộc lòng** *to learn a language by rote* học một ngữ (mới) bằng cách thuộc lòng; **từ chương** *in the old days, students used to learn their texts by rote* ngày xưa thư sinh theo lối học từ chương

routine: (dt) **việc thường ngày** *doing IEP has become my daily routine* đi thông dịch IEP đã trở thành chuyện thường ngày của tôi; *the routine in an office* công việc thông thường trong một văn phòng; *routinely* (trt) theo thông lệ *routinely, she gets up at six and goes to work at 7:30* theo thông lệ bà ta thức dậy lúc sáu giờ và đi làm lúc 7 giờ rưỡi

RS (raw score): **điểm rỗng** (điểm thật sự dựa trên bài thi học sinh làm) chưa nhân theo hệ số

rubella (German measles): (dt) **bệnh sởi Đức**

rule out: (đgt) **loại trừ** *to rule out the possibility of errors* loại trừ trường hợp có những sơ suất; làm hỏng *the heavy rain ruled out our camping trip* mưa lớn làm hỏng chuyến đi cắm trại của chúng tôi

rush: (*đgt*) lao tới *the robber rushed to door and shouted everybody to raise their hands* tên cướp lao tới cửa...; *hối hả* *there is little time left, so he rushed to the office* chỉ còn ít phút là trễ nên anh ấy hối hả đến chỗ làm; *gấp rút* *they rushed him to the hospital* họ gấp rút đưa ông ta vào nhà thương; (*dt*) sự gấp gáp *no rush* không gấp

S

scale: (*dt*) thang điểm

scale: (*dt*) **thang điểm** *the state has a scale by which to measure students' achievements* tiểu bang có thang điểm để xác định sự thành tựu của học sinh; **định mức** *scale of taxation* định mức đánh thuế; **vạch mức** *the scale of a thermometer* vạch mức trong một nhiệt kế; **bậc lương** *the district has its own scale of salaries* học khu có bậc lương riêng

scaled score: (*dt*) **điểm tỉ lệ** (có điểm trung bình cộng của số giữa là 10 và số sai biệt là ± 3 tức trong khoản 7 – 13. Cách tính điểm này suy ra khung điểm chuẩn. Do vậy nếu ở điểm 6 thì được xem là quá chậm. Cách tính điểm tỉ lệ như sau:

$$\text{Scaled Score} = 100 \times (RS - AV) / SD + 500$$

$$\text{Điểm tỉ lệ} = 100 \times (\text{điểm riêng} - \text{điểm trung bình}) / \text{sai biệt} + 500$$

school attendance worker: (*dt*) nhân viên phụ trách điểm danh học sinh

school climate: (*dt*) không khí ở trường (ý nói thân mật hay ngột ngột)

school community liaison worker: (*dt*) liên lạc viên học đường

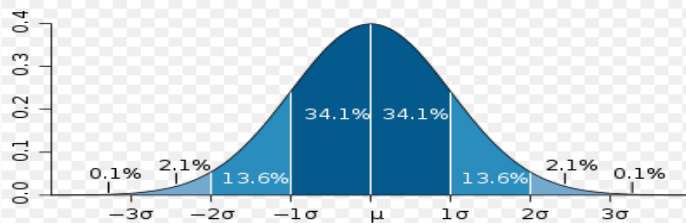
school leadership and support personnel: (*dt*) ban giám hiệu và nhân viên yểm trợ

school testing clerk: (*dt*) nhân viên phụ trách trắc nghiệm, nhân viên phòng thi

score: (*đgt*) đạt được *she scored 98 in the last test* cô ấy đạt số điểm 98 trong bài thi lần cuối; *ghi bàn* *Kobe scored 34 points in the last game* Kobe ghi được 34 điểm trong trận vừa qua; (*dt*) **điểm** *her scores are higher than mine* điểm của cô ta cao hơn điểm của tôi

screening: (*dt*) sự tuyển lựa, thanh lọc

SD (standard deviation): (*thống*) độ sai biệt theo đường chuẩn

(Dùng hình này để có khái niệm về các loại tính điểm: *standard scores*, *scaled scores* và *T-scores*. Chỉ cần thay μ ở giữa bằng 10 hay 100 cùng với số sai biệt tương ứng thì sẽ thấy được mức hay trình độ muốn trắc nghiệm nằm trong khoảng nào.)

self-help: (*dt*) sự tự giúp mình; tự mình làm việc gì

sedentary: (*tt*) ngồi nhiều *a sedentary occupation* công việc phải ~; quen ngồi nhiều

see relationships: (*dt*) thấy mối tương quan giữa các hiện hữu

seizure: (*y*) sự làm kinh, sự động kinh, sự làm co giật; (*hành*) sự tịch thu (tài sản, của cải)

selective attention (*tâm*) sự chú ý theo lựa chọn

semantic association: (*dt*) liên kết ngữ nghĩa, liên tưởng về nghĩa

sensory integration: phối hợp giác quan

sequence: (*dt*) sự nối tiếp nhau *incidents occur in sequence of time* sự việc xảy ra theo thứ tự thời gian; *theo thứ tự* *the books are stored in alphabetical sequence* các quyển sách được cất đặt theo thứ tự a b c

sequential audio memory: ký ức thính giác theo trình tự (sức nhớ về diễn biến sự việc sau khi nghe xong một câu chuyện hay sự việc)

sequential order: (dt) thứ tự theo sắp xếp – đừng nhầm lẫn với *chronological order* thứ tự thời gian. Thí dụ các trang trong một quyển sách là *sequential order*.

serious: (tt) nghiêm nghị *serious attitude* thái độ ~ ; nghiêm trọng *a serious mistake* một lỗi lầm ~ ; (trt) một cách nghiêm chỉnh *they do their job seriously* họ làm việc một cách nghiêm chỉnh

serious-minded: nghiêm chỉnh; *a serious-minded teacher*

session: (dt) phiên, kỳ, buổi *Congress is now in session* quốc hội đang nhóm họp; *two evening sessions a week* hai buổi tối một tuần

set: (đgt) đặt, để *to set a tray on the table* ~ cái khay lên bàn; *bổ trí to set a new supervisor over the group of workers* ~ một giám thị mới trông coi nhóm thợ; *châm to set a house on fire* ~ lửa đốt nhà; *sắp đặt to set tables for a banquet* ~ bàn để dọn tiệc; *ra giá he set \$5000 as the right amount for the car* Ông ta ~ 5 ngàn cho chiếc xe đó là phải chăng; *đề ra the teacher sets a high value on neatness* giáo viên đề ra tiêu chuẩn cao về sự tươm tất; *định ra they set a new standard for testing* họ định ra tiêu chuẩn mới cho việc thi cử; *set up gài bẫy they set him up* họ ~ anh ấy; *set up situation tạo hoàn cảnh;* (dt) bộ *a set of china tea service* một bộ đồ trà bằng sứ

severe oral language handicapped: bị ngọng nặng

sex: (dt) phái tính (nhằm phân biệt nam hay nữ); *sex education* giáo dục sinh lý; *sexual* (tt) thuộc về phái tính *sexual education* giáo dục phái tính; *sexual harassment* quấy nhiễu phái tính (đgt) *to sex up* làm cho hấp dẫn hơn, làm cho hay hơn (để thu hút người xem, đọc); *sexism* (dt) có tính cách kỳ thị phái tính *sexism in language* ~ trong ngôn ngữ *to avoid sexism in language they change 'mailman' to 'mailcarrier'* để tránh ~ người ta đổi ‘người đàn ông đưa thư’ thành ‘người đưa thư’ *sexting* ‘đánh lời dâm ngôn’

significant: (tt) quan trọng *marriage is a significant change in one's life* hôn nhân là một thay đổi ~ trong đời người; *có ý nghĩa do something significant* hãy làm một việc gì có ý nghĩa; (thống) có tính cách chuẩn mực *significant selections* các mẫu hàng chọn ~

sign language: (dt) thủ ngữ (dùng thủ hiệu và cách ra dấu để nói chuyện với người câm/điếc)

similarity: sự tương đồng; tính cách tương đồng (của hai sự kiện, sự vật, hay thực thể)

single parent: (dt) cha/mẹ đơn chiếc

sippy bowl: (dt) tô có vòi hút

situation: (dt) tình trạng *the employment situation is very unstable* ~ việc làm rất bấp bênh, tình hình *the international situation is extremely dangerous* tình hình quốc tế thật vô cùng nguy hiểm, *hoàn cảnh he is now in a desperate situation* anh ta đang lâm vào hoàn cảnh bi đát; *the situation is out of control* tình hình hết kiểm soát nổi; *địa điểm the situation of the house allows for a beautiful view* địa điểm của ngôi nhà đó có quang cảnh rất đẹp

size concept: (dt) ý niệm về kích thước (trẻ em chậm phát triển không hiểu khái niệm về độ lớn nhỏ của vật thể nên thường cố bỏ vật lớn vào một vật khác nhỏ hơn; khi không được thì thường tức giận)

skill: tài năng *a person of many skills* một người có nhiều tài năng; *khả năng: the pianist played with skill* nhạc công dương cầm chơi quá tuyệt; *sub skill: kỹ năng*

slide: (dt) cầu tuột (đgt) *tuột one student at a time should slide down the slide feet first* mỗi lần chỉ được một học sinh tuột xuống và phải ngồi chĩa hai chân về phía trước; *the slide support poles are not to be used as climbing or hanging apparatus* học sinh không được leo hay đu lên chân cầu tuột; *qua she let things slide* bà ta không màng đến chuyện gì cả (bà ta để mọi chuyện qua)

social adaptation: (dt) sự thích ứng vào xã hội

social perception: (dt) khả năng nhận thức xã hội (cảm xúc của người chung quanh, tương quan nhân quả của hành vi)

social worker: (dt) cán sự xã hội (cần phân biệt với ET *eligibility technician*)

social/emotional development: (dt) sự phát triển về giao tế xã hội/về xúc cảm (nói về khả năng giao tế hoặc diễn đạt đúng cảm xúc)

socioeconomically disadvantaged: (tt) có lợi tức thấp, thiệt thòi về kinh tế-xã hội

somnambulism: (sleep walking) chứng mộng du

space: (dt) chỗ trống *to fill out the blank spaces in a form* điền vào những ~ của một mẫu đơn, chỗ *no more space for anyone* không còn ~ ai nữa; không gian *outer space* ngoài ~ ; quãng không

spasm: (dt) chứng co rút/giật cơ Xem *tonic spasm*

spatial memory: (dt) trí nhớ về địa hình Xem *memory*.

special day class (SDC): lớp giáo dục đặc biệt

special day class teacher: giáo viên lớp giáo dục đặc biệt

special education coordinator (elementary, secondary): điều hợp viên chương trình giáo dục đặc biệt (bậc tiểu học, bậc trung học)

special health condition: tình trạng sức khoẻ cần lưu tâm

specialized health care procedure: cần sự chăm sóc đặc biệt cho sức khoẻ

specific: (tt) cụ thể *state your specific purpose* nói cụ thể chủ đích của bạn đi; *a specific sum of money* số tiền cụ thể; (y) môn thuốc *there is no specific for common cold* không có môn thuốc nào để chữa lành bệnh cảm

specific learning disability: bị một cố tật trong học tập, một khuyết tật trong học tập

spectrum: (dt) quang phổ (chùm ánh sáng ra sau khi xuyên qua một lăng kính tam giác phân ra bảy màu: đỏ ‘red’ cam ‘orange’ vàng ‘yellow’ lục ‘green’ xanh ‘blue’ chàm ‘indigo’ và tím ‘violet’); sự bao quát *the spectrum of educational goals* sự bao quát của các mục tiêu giáo dục; liên lan *the autism spectrum disorder* sự rối loạn “liên lan” của chứng nội tạng (tự kỷ)

speech and language evaluation: đánh giá về ngôn ngữ và phát âm

speech and language specialist: chuyên viên chỉnh phát âm và tập nói *Speech & Language Therapy* liệu pháp chỉnh âm và tập nói

speech impairment: khuyết ngôn (khuyết tật về phát âm)

speech pathologist: chuyên viên chỉnh phát âm

speech-language specialist (pathologist): chuyên viên bệnh học về chỉnh âm và tập nói

sports medicine: y tế thể thao

stable: (tt) ổn định *a stable economy* một nền kinh tế ~; vững mạnh *a stable government* một chính quyền ổn định

staff development: huấn luyện chuyên môn; tu nghiệp

standard score: điểm chuẩn (điểm số tính từ 50 đến 150 nên lấy trung bình cộng là 100 với số sai biệt 15 = 85 – 115. Nếu học sinh thấp hơn khoảng điểm này thì bị xem là ngoại hạng: quá chậm

standard/scale: (dt) điểm theo tiêu chuẩn, điểm theo trình độ

standard: (dt) tiêu chuẩn; *standard of living* tiêu chuẩn mức sống; *standards* tiêu chuẩn đạo đức: *He tries to live up his father’s standards.* Anh ta bắt chước theo tiêu chuẩn đạo đức của ông bố.

standardization: (dt) sự tiêu chuẩn hoá (làm cho kích thước, phẩm chất giống nhau)

standardized test: (dt) bài trắc nghiệm tiêu chuẩn

standards of curriculum content mastery: nắm vững nội dung học trình tiêu chuẩn

standards-based: dựa theo tiêu chuẩn

stimulus (dt psy) sự kích động "*Stimulus is the cause of eliciting a response.*" Sự kích động là những tác động bên ngoài gây phản ứng.

strategy: (dt) kế sách, sách lược, phương cách (tuỳ theo từ-ngữ được kết hợp: *learning strategy* kế sách học tập; *educational strategy* sách lược giáo dục)

strengths: những ưu điểm, những điểm mạnh

strictly confident: (tt) bảo mật hạn chế *This report contains confident information, much of which is of a technical nature requiring interpretation by trained and experienced personnel.*

Bản tường trình này thuộc về loại bảo mật, trong đó có nhiều từ ngữ chuyên môn cần đến người thông dịch đã qua huấn luyện và nhiều kinh nghiệm

stridency: giọng the thé, tiếng cót két

strong will: (dt) ý chí mạnh mẽ

structural damage: hư hao về cấu trúc, thiệt hại về cấu trúc

structure: (dt) cấu trúc, kết cấu *basic structure* cấu trúc căn bản

Student ID number: danh số học sinh

student interview (dt) cuộc phỏng vấn học sinh

student services: học sinh vụ (những công việc hỗ trợ học sinh)

student with disabilities (SD): học sinh khuyết tật

stutter: (đgt) nói cà lăm, tịt cà lăm *when he is angry he usually stutters* khi nó giận lên thì nó nói cà lăm

sub skill: kỹ năng *four subskills of an English learner: listening, speaking, reading and writing* bốn kỹ năng của người học tiếng Anh là: nghe, nói, đọc và viết

subgroup: phân nhóm (học sinh; đây là nói về khi tổng kết các thành phần học sinh dựa theo chương trình học)

submit: (đgt) gửi đi *to submit an application* gửi đơn đi

substitute: thay thế, giáo viên dạy thế; (ngữ) nói ngọng âm này thành âm khác; chất thay thế

subtest scores: (dt) điểm riêng, điểm phụ, điểm bài thi phụ

summary: (dt) bản tóm tắt, bảng tóm lược

supplemental counselor: (dt) tư vấn phụ đạo (người tư vấn cho học sinh học thêm ngoài giờ chính thức)

supporting detail: (dt) chi tiết dẫn chứng, chi tiết chứng minh, chi tiết hỗ trợ

surgery: (dt) sự giải phẫu, sự mổ, ngành giải phẫu, nơi giải phẫu

surrogate: (dt) phụ nữ sanh mướn (phụ nữ mang thai mướn bằng cách nhận lời để cấy phôi, mang thai và sau khi sanh sẽ giao con lại cho người đã mướn); mẹ sinh/sanh thế

surrogate parents: (dt) phụ huynh pháp định (được toà chỉ định để thay cha mẹ ruột nuôi đứa con)

survival English: (dt) tiếng Anh thường nhật

suspension and expulsion: (dt) đuổi học tạm thời và đuổi hẳn

syllable reduction: (dt) bỏ bớt vần (đây là cái tịt xảy ra trong đa số trẻ em), thay vì nói: *Con thích bà ngoại bông.* > *Con thí bà nại bông.* Hoặc: *pajamas* > *jamás*, *street* > *treet*; *dog* > *do*, *spoon* > *foon*

symbol and digit: (dt) ký hiệu và con số. Xem *visual coding*

symptom: (dt) triệu chứng; *cold symptoms* những triệu chứng của cảm

syndrome: (dt) hội chứng [chứng (nói gọn)] *Down syndrome* chứng ban khi (hội chứng Down)

syntax: (dt) cú pháp; *syntax construction* cách đặt câu, cấu tạo câu văn; còn gọi là 'cú pháp' *syntax construction test* trắc nghiệm về khả năng viết câu

T

tactile: (tt) liên quan đến xúc giác (sờ mó); *tactile perception:* khả năng cảm nhận bằng xúc giác

take control: (đgt) nắm quyền kiểm soát

target: (dt) cái đích (mang tính chất cụ thể): *shooting target:* cái đích để bắn

task: (dt) công việc, công tác, nhiệm vụ, bài làm

teacher of hearing impaired: (dt) giáo viên dạy học sinh khuyết tật về thính giác (nghe kém)

teacher of mild/moderate: (dt) giáo viên dạy học sinh bị khuyết nhẹ/trung bình

teacher of orthopedically impaired: (dt) giáo viên dạy học sinh bị dị hình (mang dị tật trên cơ thể)

teacher of moderate/severe: (dt) giáo viên dạy học sinh tàn tật (khuyết tật nặng)

teacher of visually impaired: (dt) giáo viên dạy học sinh khuyết thị (mắt quá kém hoặc gần như bị mù hoàn toàn)

technique: (dt) kỹ thuật thực hiện

temper tantrum: (dt) cơn giận, sự nổi giận, trẻ con dậm chân, la khóc; (người lớn) cơn thịnh nộ, trận lôi đình

temporal: (tt) có tính cách thời gian, hiện tại, thể tục *temporal joys* những niềm vui thể tục
(phạm) chỉ thời gian *temporal adverb* trạng từ chỉ thời gian

Test of Early Reading Ability: (dt) Trắc nghiệm về khả năng đọc sớm

The Leiter International Performance Scale: (dt) bản lượng định mức độ phát triển trí năng

Leiter. Đây là một cách lượng định dựa trẻ qua hình thức “trò chơi” lôi kéo sự chú ý của đứa trẻ mà không cần dùng đến lời nói hay hướng dẫn nhiều. Phương pháp do Leiter đề ra rất thích hợp trong việc giám định trẻ em lẫn người lớn (từ 2 tuổi đến 20 tuổi 11 tháng) nào có mức độ phát triển trí năng chậm, khiếm khuyết, ra điệu bộ, không rành tiếng Anh, ngọng nghịu, cử động khó khăn, hiếu động, mắc chứng nội tạng, hoặc bị chấn thương não. Leiter chia sự lượng định ra làm hai nhóm: (Nghĩa của các từ-ngữ dưới đây được xếp theo vần *abc* trong tập này.)

1) *Visualization and Reasoning Battery:* **a)** reasoning – classification, sequential order, repeated patterns, design analogies; **b)** visualization – matching, picture context, figure-ground, paper folding, form completion, figure rotation và

2) *Attention and Memory Battery:* **a)** memory – memory span (forward), spatial memory, associative memory, immediate recognition, memory span (reverse), visual coding (symbol and digit), associative delayed memory, delayed recognition; **b)** attention – attention sustained, attention divided.

thinking tools: (dt) hình thái suy nghĩ

three-step direction: (dt) mệnh lệnh ba (bảo ai làm ba điều gì liên tiếp nhau, thí dụ: *Stand up, go to the chair and sit down.* ‘Đứng lên, đi lại ghế và ngồi xuống.’)

tic: (dt) giật cơ (nhất là các bắp thịt trên mặt)

tip-alveolar: (ngữ) âm chót lưỡi-nướu (các âm do đầu chót lưỡi chạm vào chân nướu răng khi phát âm: [t, d, l, n]; còn gọi là *apical-alveolar*; *tip-dental*, *apico-dental*: âm chót lưỡi-răng, như *th* [T, Δ] trong *the, that, tooth, bath, bathe*

tolerate mistakes: (dt) chấp nhận lỗi lầm, chịu đựng được *I can tolerate laziness but not incompetence* tôi chấp nhận lười biếng chứ không chịu kém tài.

tonic spasm: (dt) sự co rút cơ; ngược lại là *clonic spasm* giật giãn cơ

tonsillitis: (y) viêm a-mi-đan, viêm hạch hạnh nhân

T-scores: (thống) điểm phân vị T là loại điểm dựa trên số điểm thi tiêu chuẩn dùng trong việc trắc nghiệm tâm lý hoặc giám định y khoa liên quan đến *SD 'standardized derivation'*

transfer: (dt) đổi, chuyển *transfer school in the same district* đổi trường trong phạm vi học khu; *transfer to a university* chuyển lên một trường đại học

transient ischemic attack (TIA): (dt) tai biến mạch máu não nhẹ (kết quả có thể làm mờ mắt, đầu óc choáng váng, bị tê từng phần, và có thể bị hôn mê)

transition goals and/or services: (dt) dịch vụ hoặc mục tiêu chuyển tiếp

traumatic brain injury: (dt) chấn thương não

trend: (dt) khuynh hướng *trends in the teaching of foreign languages* khuynh hướng dạy ngoại ngữ

triennial: (tt) ba năm một lần *triennial assessment* cuộc lượng định ba năm một lần

tri-semester: (dt) khoá học. Cần phân biệt *tri-semester* khoá học 3 tháng; *semester* học kỳ trên 4 tháng; *quarter* mùa học 10 tuần lễ

trunk extension strength: (dt) sức co giãn của thân hình

T-scores: (dt) điểm T – một loại điểm được tiêu chuẩn hoá cho mỗi loại trắc nghiệm hay khảo sát dựa trên điểm trung bình là 50 (nói gọn là T) và với điểm cách biệt một bậc là 10 trên hoặc dưới T. Như vậy số điểm 60 được xem là trên 1 bậc, và 30 dưới 2 bậc. Xem *standard scores* thêm chi tiết.

tuberculosis: (dt) bệnh lao phổi

two-step direction: (dt) mệnh lệnh đôi (bảo ai làm hai điều gì),, bảo làm hai việc như *Open your book and read page 112.* ‘Mở sách ra và đọc trang 112.’ *multi-step direction* bảo làm nhiều việc

type: (dt) loại *different types of schools* nhiều loại trường khác nhau

typical: (tt) tiêu biểu, *a typical day at our school* một ngày tiêu biểu tại trường chúng tôi

U

update: (dt) sự cập nhật *to make an update of the list of terms;* (đgt) cập nhật *the article updates your knowledge of the world's situation* bài báo cập nhật kiến thức của bạn về tình hình thế giới

upper body strength: sức mạnh phần trên cơ thể

urge: (đgt) thôi thúc *to urge one's children to study harder* thôi thúc con cái học chăm hơn, *thúc đẩy to urge a plan of action* thúc đẩy một kế hoạch hành động

uvular: (ngữ) tiểu thiệt, lưỡi gà (lưỡi nhỏ nằm cuối vòm miệng, như [r] của tiếng Pháp: *Français, trois, quatre*)

V

valid: (tt) còn hiệu lực *the card is still valid until September* cái thẻ còn hiệu lực cho đến tháng chín, còn giá trị *a valid contract* một kế ước còn giá trị; *phù hợp a valid reason* lý lẽ phù hợp

validity: (dt) tính cách trung thực (của một bài thi); *tính cách hiệu lực; tính cách xác đáng to question the validity of the argument* đặt vấn đề về tính cách xác đáng của cuộc tranh luận

valuable: (tt) có giá trị *a valuable piece of information* một mẫu tin có giá trị; *quý giá*

variable: (tt) biến số, biến cách

varsity: (dt) toán múa cổ vũ; *JV* (junior varsity) toán múa cổ vũ trừ bị

velar: (ngữ) âm của mềm (vòm mềm của khẩu cái), như c, k, g [k g] trong *cake, go, dog*

ventricular septum defect: (dt) hư vách tâm thất, vách tâm thất bị dị dạng

verbal expression: (dt) diễn tả bằng ngôn ngữ, diễn tả bằng lời nói; *verbal test:* bài trắc nghiệm dùng ngôn ngữ, bài thi bằng chữ viết

verbal: (tt) thuộc về lời nói *verbal imagery* lời mô tả hình ảnh; *verbal communication* giao tiếp bằng lời

verbalization: (dt) sự diễn đạt bằng lời *to verbalize* (dt) diễn đạt bằng lời *he can't verbalize his feelings* nó không nói lên được những cảm xúc của mình

verify: (đgt) xác nhận *gas bill verifies your address* hoá đơn tiền khí đốt xác nhận địa chỉ của bạn

vertical: (tt) theo chiều dọc, thẳng đứng; đối lại với *horizontal* theo chiều ngang, nằm ngang

vision screening: (dt) khám mắt

visual alertness: (dt) sự nhạy bén thị giác

visual art: (dt) nghệ thuật tạo hình

visual coding: (dt) trình bày sự vật bằng đồ hình (giải mã bằng thị giác) – Xem *symbol and digit*

visual discrimination: (dt) khả năng phân biệt của thị giác (phân biệt màu sắc, hình thể gần giống nhau)

visual impairment: (dt) khuyết thị (khuyết tật thị lực: mắt kém; khiếm thị = đui, mù)

visualization: (tt) sự quan sát, sự hình dung, sự tạo ra hình ảnh trong tâm trí

visualization and reasoning battery: (dt) nhóm quan sát và lý luận (theo phương pháp Leiter) Xem *Leiter International Performance Scale*.

visual memory: (dt) ký ức thị giác (nhìn và nhớ)

visual-motor coordination: (dt) sự phối hợp thị giác với động tác

visual perception: (dt) nhận thức bằng thị giác (nhìn và hiểu vấn đề)

visual support (dt) ảnh vật phụ trợ (hình ảnh, đồ vật dùng kèm theo sự hướng dẫn để giúp trẻ hiểu là cần phải làm gì)

vitality: (dt) sức sống (sức mạnh về tinh thần lẫn vật chất) *a person of great vitality* một con người có sức sống mãnh liệt

vocalization for self-stimulation: (nội) hay làm nhảm một mình

vocalize: (đgt) phát thành tiếng, xướng âm

vocational: (dt) mang tính cách hướng nghiệp (hướng dẫn nghề nghiệp; *vocational education:* giáo dục hướng nghiệp – dạy cho người học cái nghề thực hành để có thể nhanh chóng tìm được việc làm

voice loudness: (dt) âm lượng (độ lớn của âm thanh); cường độ của giọng nói

voice pitch: (dt) thanh độ (độ cao thấp của giọng nói: trầm, the the)

voice quality: (dt) thanh chất (phẩm chất âm thanh: trong, dễ nghe, khó nghe)

voiced: (dt) âm rung (âm bị cản bởi một trong những bộ phận phát âm trong người do đó hơi thoát ra rất yếu), như [b, d, g, z, m, n] trong *boy, do, get, zone, mom, nine*

voiceless: (tt) âm không rung, âm tĩnh (âm không bị cản nên hơi thoát ra khá mạnh), như [p, t, k, s, f] trong *pen, time, kick, sick, five*

volunteer: (dt) thiện nguyện viên, tình nguyện viên, người tình nguyện

vomit: (đgt) ói mửa

W

walker nạng đẩy; *roller/rolling/rollator walker* nạng đẩy 4 bánh

warm-up: (dt) dạo đầu, làm cho “nóng máy” *the warm-up takes about five minutes* thời gian làm cho nóng máy phải mất năm phút.

weak immune: (tt) yếu miễn nhiễm; *weak immune reaction* phản ứng miễn nhiễm yếu ớt (không đủ sức chống lại kháng nguyên)

Wechsler Intelligence Scale for Children: (dt) chỉ số Wechsler về thông minh trẻ em (do David Wechsler phát kiến năm 1955, bao gồm *Wechsler Adult Intelligence Scale* (WAIS, sau đổi thành WAIS-R – chỉ số W. thông minh người lớn); *the Wechsler Intelligence Scale for Children* (chỉ số thông minh trẻ em WISC sau đổi thành WISC-R); chỉ số thông minh trẻ em vườn trẻ và trí thông minh khởi đầu (*the Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence* (WPPSI)); Các trắc nghiệm loại này dùng để biết số từ vựng, trình độ thực hành về nói, trình độ toán, ký ức, lắp ráp hình hay vật thể cùng các thứ khác. Mỗi môn được trắc nghiệm và đánh giá riêng rẽ.

Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence, Third Edition (WPPSI-III) (dt) chỉ số Wechsler về mức thông minh ban đầu và tuổi mầm non (do David Wechsler biên soạn 2012)

weight: (dt) trọng lượng, sức nặng

weighted score (dt) điểm nhân hệ số

wheat: (dt) lúa mì *flour is made from wheat* bột làm bằng lúa mì

wheelchair accessible furniture: (dt) đồ đạc trong nhà có gắn bánh xe

wide range of ability: (dt) nhiều trình độ khác nhau

Wiig Assessment of Basic Concepts (dt) lượng định về khái niệm căn bản Wiig

Wiig basic concepts: (kỹ) khái niệm căn bản Wiig (đây là khái niệm do Tiến Sĩ Elizabeth Wiig phát kiến dùng để trắc nghiệm trẻ về hai phương diện: tiếp thu và diễn đạt bằng ngôn ngữ – *receptive* vs. *expressive*, nhất là các từ phản nghĩa ‘*antonyms*’)

with/out accommodations: (dt) có hay không có phương tiện hỗ trợ

word attack skill: (dt) khả năng chuyển ký tự thành văn tự; đánh vần theo âm tiết